

ФЛАШ ГОРДОН

ПА САМИ СТЕ КАЗАЛИ, ДОКТОРЕ, ДА МИ ЈЕ ДОБРО!

ТЕЛЕСНО, ДА! АЛИ, ПРЕТРПЕЛИ СТЕ ШОК! ПОТРЕБАН ВАМ ЈЕ ПОЧИНАК, ФЛАШЕ!

НИКАД НЕКУ ИМАТИ ПОЧИНАК АКО СЕ ТОЈ ДЕВОЈЦИ НЕШТО ДОГОДИ! ПОТПИСАКУ ОТПУСНИЦУ!

АЛИ ВАМ ЈЕ ЗА НЕКУ ОВЕРИТИ!

ВАША СТВАР ДОКТОРЕ! ИДЕМ ЗА ДЕВОЈКОМ... И НЕ ПОКУШАВАЈТЕ ДА МЕ ЗАУСТАВИТЕ... ИЛИ КЕТЕ ИМАТИ НОВИХ ПАЦИЈЕНАТА!

ВРАТИТЕ СЕ, ФЛАШЕ! НИШТА НЕ МОЖЕТЕ ПОМОЋИ ДЕВОЈЦИ... НЕ У ТОМ СТАЊУ!

САМО ЈЕДНА СЛОМАВЕНА РУКА! ТО МЕ ЧЕКЕ ЗАДРЖАТИ!

БОЈЕ ДА ПОСЛУШАТЕ ДОКТОРА! ЗНАТЕ ДА НИСТЕ САСВИМ ЗАРАВИ...

НЕ ВРЕДИ... НИЈЕ ХТЕО ДА ПОСЛУША!

ФЛАШ ЈЕ НАПУСТИО БОЛНИЦУ, ЗАРКОВЕ ДА БИ НАШАО ТУ ДЕВОЈКУ!

МОЖДА ЈЕ ТО И ДОБРО...

КАКО МИСЛИТЕ?

КАЖЕТЕ ДА ЈЕ СТРАХОВИТО ПОТИШТЕН... ОСЕКА СЕ ОДГОВОРНИМ ЗБОГ ТЕ ДЕВОЈКЕ... АКО УСПЕ ДА ЈОЈ ОД ПОМОГНЕ... МОЖДА ЈЕ МУ ВАШ ТО ПОМОК!

СЛУЖЕ, ПРИЈАТЕЉУ! МОРАМ ДА ЈАВИМ ЦЕНТРАЛИ О ЦИЛУ НАШЕГ ПУТА! КАКО ДА ТО УЧИНИМ КАД НИ ВИ НЕ ЗНАТЕ КУДА ИДЕМО!

ЈЕДАН ТАКВИ НЕДАВНО ЈЕ НАПУСТИО САТЕЛИТ. ДОЗНАЈ КУДА ЈЕ ОТИШАО... ПА И МИ ТАМО ИДЕМО!

АЛО, ЗЛАТО? РЕЦИ МИ КУДА ЈЕ ОТИШАО ПОСЛЕДЊИ ТАКВИ ОД МЕСЕЧЕВОГ САТЕЛИТА!

ДА... БРОЈ 48217! ПРЕМА РАВОЛОВОЈ ЗЕМЉИ ИГРЕ!

ХВАЛА! ЗАПИШИ И МЕНИ ИСТУ МАРШРУТУ! ХВИЗУ

ШТА ЈЕ ТО?

НАЗЛУЖЕ САСТАВАЛИШТЕ ПОМАХНИТАЛИХ ИГРАЦА! ТИ РАВОЛИ ИГРАЈУ У РАКЕТАМА... ТО НИЈЕ МЕСТО ЗА ЖУТОКЛУНЦЕ!

8-7

8-8

КРОЗ ВЕКОВЕ

ПРОНАЛАЗАК У БОЦИ

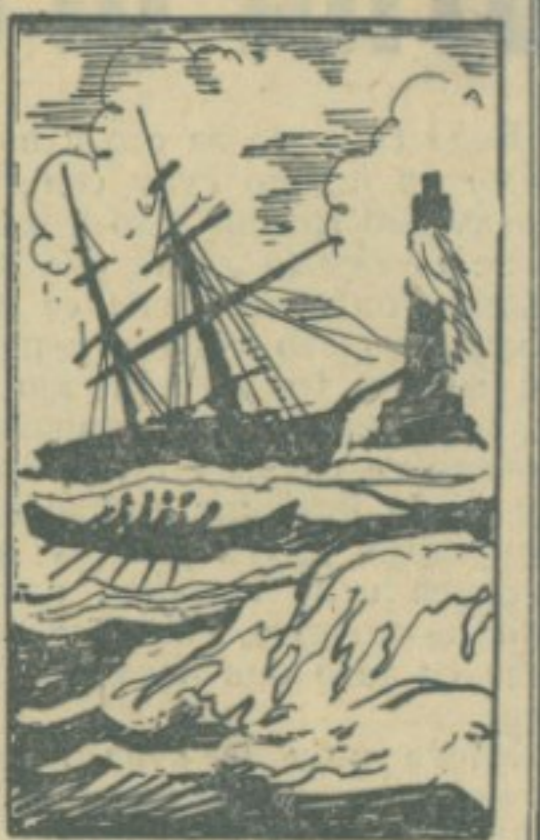
Пошавши из Лориана 12. фебруара 1772. године са два брода Ив Жозеф де Кергелен, француски поморац (1734—1797) открио је острва која данас носе његово име. Кергеленска острва, француски архипелаг у Индијском океану југоисточно од

Рта Добре Наде, подједнако су удаљена од Јужне Африке и Аустралије. Да би био сигуран да ће острва припасти Француској Кергелен је написао да их је он пронашао и картију ставио у једну боцу. Четири године касније боцу је пронашао енглески морепловац Џејмс Кук (1728—1779) и потврдио Кергеленов проналазак.

„НАЈСТРАШНИЈА НОЋ“

Још нам је у сећању ова зима као једна од најстрашнијих за последњих 100 година, не само по изузетној хладноћи већ и по последи-

цама које је изазвала. Слична зима била је и 1865. године, када је у ноћи између 10. и 11. фебруара нарочито страдала Марсејска лука. У анализа овога града та ноћ са веома ниском температуром и помахниталим ветром помиње се као „најстрашнија ноћ“; кејови и бродови били су прекривени ледом а изузетно снажан ветар је чукао бродове и размрскавао их о стене. Страдало је више од 10 великих бродова.

У ОВОМ БРОЈУ: Како се бранимо од болести. Чај и чајници. Клојка. Суја кроз векове. Краљ ђерије — бизон. Занимљивости у слици и речи. Посета Мелреу. Маноло.

Ripley's - Веровали или не!

ЛИСТ КОЈИ ХОДЉА
ЗОВЕ СЕ ЈЕ-
ДАН ИНСЕКТ
СА ЦЕДЛОНА
ЈЕР ИЗГЛЕДА
КАО ПРАВИ
ЛИСТ
ИСКРЗАН ПО
ИВИЦАМА

БУРА СПАСЛА ЖИВОТ

КАПЕТАН БЕНЈАМИН ВЕБСТЕР КОЈИ ЈЕ СЛЕТЕО С ПАЛУБЕ ЈЕДРЕЊАКА „ИСАК ЏОНСОН“ КАДА СЕ ЗА ВРЕМЕ БУРЕ РАСТУРИО ТО-ВАР ДРВЕНЕ ГРАЂЕ ПАО ЈЕ НА 15 МЕТРА ДУГАЧКУ ДАСКУ КОЈА ЈЕ ПЛИВАЛА ПО МОРУ.

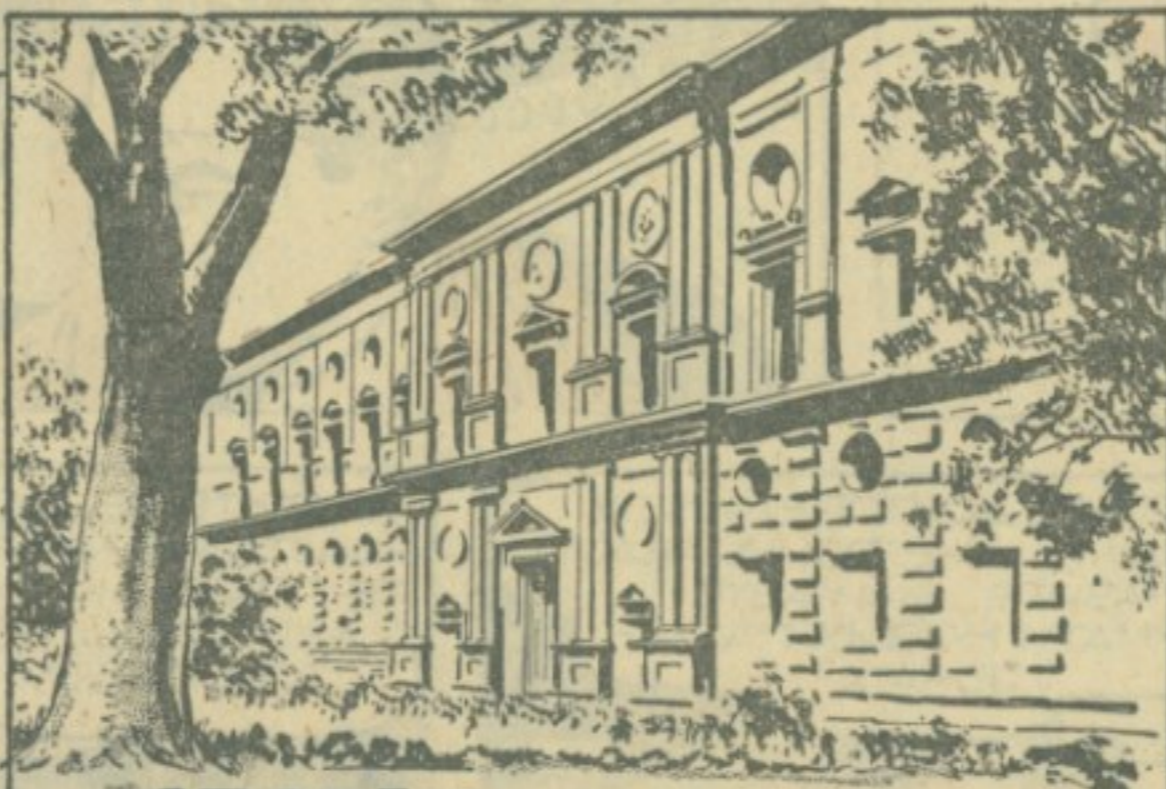
ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ ЈЕДАН ЦИНОВСКИ ТАЛАС БАЦИО ЈЕ ТУ ИСТУ ДАСКУ С КАПЕТАНОМ НА ЊОЈ, ПОНОВО НА ПАЛУБУ!

© King Features Syndicate, Inc., 1962. World rights reserved.

НОЖ И ВИЉУШКА

УПОТРЕЂАВАНИ У ИТАЛИЈИ У 17. ВЕКУ БИЛИ СУ ИСТОВРЕМЕНО ПИШТОЛИ-КРЕМЕЊАЧЕ

ЗА ДВОРАЦ

ШПАНСКОГ ВЛАДАРА КАРЛА I У ГРАНАДИ, КОЈИ ЈЕ САГРАЂЕН 1526. ГОДИНЕ. МОРАЛО ЈЕ БИТИ СРУШЕНО, ДА БИ СЕ РАШЧИСТИО ТЕРЕН, ПОЛА СТАРОГ ГРАДА!
КАРЛО I НИКАДА НИЈЕ ЧАК НИ ПОСЕТИО ДВОРАЦ КОЈИ ЈЕ СТАЈАО ПРАЗАН И НЕДОВРШЕН СВЕ ДОК 400 ГОДИНА КАСНИЈЕ НИЈЕ БИО ПРЕТВО-РЕН У МУЗЕЈ

ЛОВАРЧ

- КРАЈ БЕЛГА -
24 ПУТА СЛАО ЈЕ ВОЈСКУ ДА БРАНИ СВОЈУ ЗЕМЉУ - СВАКОГ ПУТА ГЛАВНИ ЗАПОВЕДНИК ВОЈСКЕ ПОГИНУО ЈЕ У РАТУ И СВАКОГ ПУТА ЗАПОВЕДНИК ЈЕ БИО ЈЕДАН ОД ЊЕГОВИХ СИНОВА!

2 БУПА

КРАСЕ ГРОБ ПОГЛАВАРКЕ ПЛЕМЕНА САРА У ЕКВАТОРИЈАЛНОЈ АФРИЦИ -

СВАКОГ ПЕТКА ЊЕНИ ПОДАНИЦИ НАПУНЕ БУПОВЕ ХРАНОМ!

СУПА КРОЗ ВЕКОВЕ

Када седнемо за сто и почнемо да једемо супу сви тек очекујемо главно јело а нико и не помишља да је она вековима била то. Супа се изјасила на сто ујутру, у подне и увече јер се сматрало да је месо најбоље искоришћено ако се скува у супи. Временом је јеловник постао разноврснији, друга јела су потиснула супу на крај, односно на почетак обода, и можда се зато она и сада радо једе.

Улога коју је супа имала и има још и данас код појединих народа — знатна је. У Ирану се шеф кухиње назива „кувар супе“ а пуковник турских јаничара носио је титулу „чорбаци“ што значи

„онај који расподељује супу“.

У старим „Куварима“ налази се више стотина рецепата за супе. Један кувар се чак потрудио и сакупио ни мање ни више него хиљаду разних рецепата! Још пре 200 година у коначиштима која су се налазила удаљена од главног пута као и у малим гостионицама није било за ручак ништа друго осим супе. Сиротиња која се хранила у манастирима и задужбинама целог свог живота није јела ништа сем хлеба, кромпира и супе.

Кад се појавила потреба, нарочито у ратовима, да се што брже нахрани много људи, једини излаз је нађан у

оброку од супе. Енглески кувар Сојер је за време кримског рата дао да се направе огромни лонци који су се могли преносити, и војници су сваког дана добијали за ручак чанак пун супе.

Прича се да је руска царица Катарина II дошла једном у посету кнезу Потемкину не обавестивши га унапред. Изразила је жељу да једе рибуљу чорбу од специјалне врсте кечиге коју је она необично водела. Кнез није могао да набави такву рибу. Један богати трговац је пристао да му је уступи јер је случајно имао али је у замену тражио једну скупочену слику. Потемкин је пристао. То је свакако била најскупља слика јер је слика плаћена 10.000 рубаља!

Калуђери у раном средњем веку терали су са супама таква луксуз да је 1304. године чак и црквени сабор морао да се забави тим питањем: забранио је калуђерима да радним даном поједе више од једног тањира супе. Дотада се у манастирима за сваки оброк јело по три врсте супе — у част светог тројства — како су говорили калуђери, а у ствари да би угодили својим стомацима!

Учесници садашњих експедиција велики су пријатељи супе. У њиховом пртљагу се увек налази много кесица са готовим супама, стога што су хранљиве и укусне а справљају се брзо и једноставно.

Још је Фритјоф Нансен приликом својих похода — од Северног пола до централне Африке — придавао велику важност супама и оне су увек биле на јеловнику. Немачки алпинисти који су 1957. освојили четири врха Анда висока 6.000 метара, мзбу којима и Невадо Алламајо, углавном су се хранили готовим супама. Пошто је телу на великој висини потребно више течне хране супе су им изванредно послужиле и ако вода на великим висинама не може да узавре.

По угледу на своје „велике колеге“ и данашњи младићи и девојке носе у својим планинским торбама и ранцима кесице са супама.

КУЋНЕ ЗАБАВЕ ЗАЗИДАНИХ У СНЕГУ

Тајна партизанска болница на Кочевском Рогу у Словенији имала је више одељења расутих по шуми. Једно, на Зеленом Брегу, почетком децембра, када су запали снегови, нашло се одсечено од управе болнице.

Једном недељно су преко јавки примали пошту из управе и то им је била једина веза са светом. Курјери су са брада једни другима бацали поруке да по трагу непријатеља не би открио пут до рањеника.

Једног дана се јавка вратила без поште. Курјери нису стигли на заказано место. Није их било ни друге ни треће недеље. Болничко особље и рањеници на Зеленом Брегу су остали сами, зазидани у снегу. Из барака нису могли никуда да макну.

Да би прекинули време организовали су течајење прве помоћи и општег образовања. Један инжењер је држао чак и часове из области геологије. И опет је времена било напретек. Неко је предложио да организују оркестар. Имали су једну гитару. Чешљеви са папиром заменили су у-

сне хармонике а уместо бубња послужиле су две кутије од конзерви. Једне вечери док је у бараци пуцкетала пећ, и са нарамака дрва капала вода пра већи барице, почела је кућна забава са играчком. Оркестар је увео свежину и

баве су постале привлачне за све.

Зима се ближила крају. У тешким условима и оскудици у храни — добијали су само помало неослоњеног кромпира и једном недељно парче хлеба — дочекали су крај марта.

много живости, али су такве забаве тешко падале рањеним друговима који нису могли да играју. Желећи да и њих некако разве-сели управница је узела под руку једног инвалида и повела га по такту музике. Он је кренуо полако. Испод ногу су му поигравале даске али је ишло све боље. У игру су постепено улазили и други. Кућне за-

Готово сви су били на измаку снаге, јер су се здрављи одрицали оскудних оброка у корист болесника.

Политички комесар је онда кренуо у управу болнице са два друга, који су се после неколико километара вратили уклањајући уз пут трагове у снегу.

Али веза са управом била је успостављена.

ПОЈАС СИГУРНОСТИ ЗА АЛИГАТОРЕ

Последњи новитет на пољу сигурности код моторних возила су појасеви за алигаторе. Енглески зоолог Џон Едвардс први је наручио такав појас за своју четворогодишњу „алигаторку“ Труди.

Едвардс путује много јер се бави популаризацијом науке и на сва своја путовања води и Труди. Она путује удобно: леже-

ћи, испружена на задњем седишту Едвардсових кола. Али, кад год он мора нагло да заочи, Труди се скотрља са свог седишта. То њено падање постало је за Едвардса проблем јер Труди је веома тешка а реп јој је толико снажан да њиме може да обори одраслог човека. Због тога се он обратио једној фирми која израђује поја-

саве сигурности и поручио нарочито појас за алигаторе. Фирма му је испоручила дугачак појас који се протеже читавом дужином задњег седишта и има две кожне омче с пређицама које се стављају алигатору иза предњих и испред задњих ногу.

Када сам јој први пут стављао појас, Труди ме је угризла — каже Едвардс — али се брзо навикла на њега. Сада обоје путујемо без бриге.

ДРУГЕ ЗЕМЉЕ – ДРУГИ ШКОЛСКИ ЗАДАЦИ

Ученицима у Француској није баш лако. Према једној статистици француски ђак мора за израду до мањих задатака да утроши дванаест часова у једној радној седмици. Малим Енглезима је нешто лакше: њима је за домаће задатке потребно 11 часова недељно. Немачким децацима и девојчицама много је лакше: њима домаћи задаци односе седам часова. Иза малих Немаца су амерички ученици који својим домаћим задацима посвећују шест часова недељно. Највише слободног времена за игру имају ђаци у Норвешкој јер је њима за њихове домаће задатке до вољан рад од четири часа недељно.

КАПЕ ЗА БАКЕ-ПРВАКЕ

Статистичари су утврдили да у уличним саобраћајним несрећама од свих ђака највише страдају почетници, ученици првих разреда основних школа који још нису навикли да се сналазе на уличним прелазима.

На предлог саобраћајаца у немачком граду Штутгарту, сви ђаци-прваци обавезно морају да носе качкете жуте боје који по таме светле тако да их возачи могу још из далека препознати.

ПРВЕ МАТЕМАТИЧКЕ ЕНЦИКЛОПЕДИЈЕ

Прве штампане математичке енциклопедије појавиле су се у другој половини 17. века. Њихови тиражи били су веома мали, али су ове књиге толико тражене да се готово никад нису задржавале на библиотечким полицама. Због тога је до наших дана сачувано релативно мало примерака математичких енциклопедија из 17. века. Колико су оне ретке може се судити и по томе што по знати историчар математике Мориц Кантор наводи у једном свом делу три најстарија математичка речника не даје њихов детаљан опис јер их никад није видео. Реч је о три дела. Прво је лексикон математике, астрономије и геометрије који је саставио калуђер Јероним Витал који је издан у Паризу 1668. године. Друго је лексикон Џозефа Моксона издан у Лондону 1680. године. Треће дело је математички речник Жака Озанама, штампан

1691. године најпре у Паризу, а затим у Амстердаму. Поред ових књига треба напоменути и најобимнију математичку енциклопедију 17. века „Двоглава наука“ чешког епископа Карамуела издату у Кампањи (Италија) у два велика тома 1670. године.

Прва, Виталова енциклопедија представља лексикон у

правом смислу јер су у њему, алфаветским редом, распоредена више или мање тачна тумачења латинских термина који се односе на традиционални квадринајум: аритметику, геометрију, астрономију и музику.

За стотину нула – једна реч

У свету атомске науке и истраживања свемира оно што је велико постаје све веће а мало све мање. Уочи чачене јединице као секунд, грам или милиметар нису више довољне. Створене су и интернационалне нове јединице: „giga“ значи 1.000 милиона, „tera“ значи билион. За најмање јединице мере научници су одабрали префикс „femto“ и „atto“. Једна „femto“ секунда представља 1.000.000.000.000-ти део секунде а „atto“ секунда хиљади део „femto“-секунде. Префикс „google“ одговара јединици са сто нула иза ње,

ВОДА КАО ТЕСТЕРА

Испробава се нов начин прерађивања дрвета: вода се пушта да излази под високим притиском кроз једну штрцаљку од 0,0025 милиме-

тра. Млаз је тако снажан да може да обори дрво и претестерује даску и то брже и чистије него што се чини нормалном тестером.

Читање из руке постаје модерно

Научници се све више баве читањем из руке... додуше не да би прорекли човекову будућност него да објасне везу између линија на руци и извесних болести и наследних фактора. Поред осталог, верују да наследна диспозиција за душевне болести „лежи у руци“.

НА ДРУГИМ ЗВЕЗДАМА

Амерички астроном професор Лојд Моц је изјавио на основу проучавања да је вероватно само у подручју система Млечног пута 600 милиона планета настанена интелигентним бићима.

КЛОПКА

Око шест сати ујутру по-авао ме је преко радија командант нашег експедиционог корпуса „Бимбо“. У неколико кратких реченица објаснио ми је да моју јединицу поставим испред немачких тенкова и Главног штаба. И радио-веза се прекинула.

Све би било у реду да сам ја знао где се немачке тенковске јединице налазе а још више када бих знао где се тачно налази наш Главни штаб. После два дана повлачења преко северно-грчких друмова и ретких поља о томе нисам имао појма. Нашо сам се пред правом загонетком.

Почео сам догледом да осматрам околину верујући да ћу најлакше решити проблем ако нађем непријатеља, јер ми је било јасно да он зна боље где се налази наш Главни штаб него ја.

Проучио сам мапу и установио да је са леве стране мочваран предео који ће сваки тенковски командант избежавати. Са десне стране налазили су се благи брежуљци преко којих није било пута али које бих ја да сам у доложају Немаца изабрао за напредовање.

Одлучио сам да се са својих седам тенкова поставим

Командир једног енглеског тенковског одељења у Грчкој добио је 1941. године наређење да изврши готово немогућ задатак. Досетљивост и брзина су помогли да победи

иза једног ниског брега и по шаљем извидницу пешине.

Чим смо се докопали коте угледао сам на нека два километра ниже нас једну немачку патролу од четири мотоциклисте. Напредовали су по неколико стотина метара па застајали. Сасвим горе лево приметио сам групу грчких пешака који су очигледно такође чекали Немце. Пошто сам био убеђен да ће иза мотоциклиста убрзо наићи тенкови желео сам да Грци пропусте патролу како бих ја са мојом јединицом напао главнину. Али како ступити у везу са савезницима?

Као да је читао моје мисли наредник Хигинс рече:

— Капетане, дозволите ми да покушам да стигнем до Грка пре Шваба.

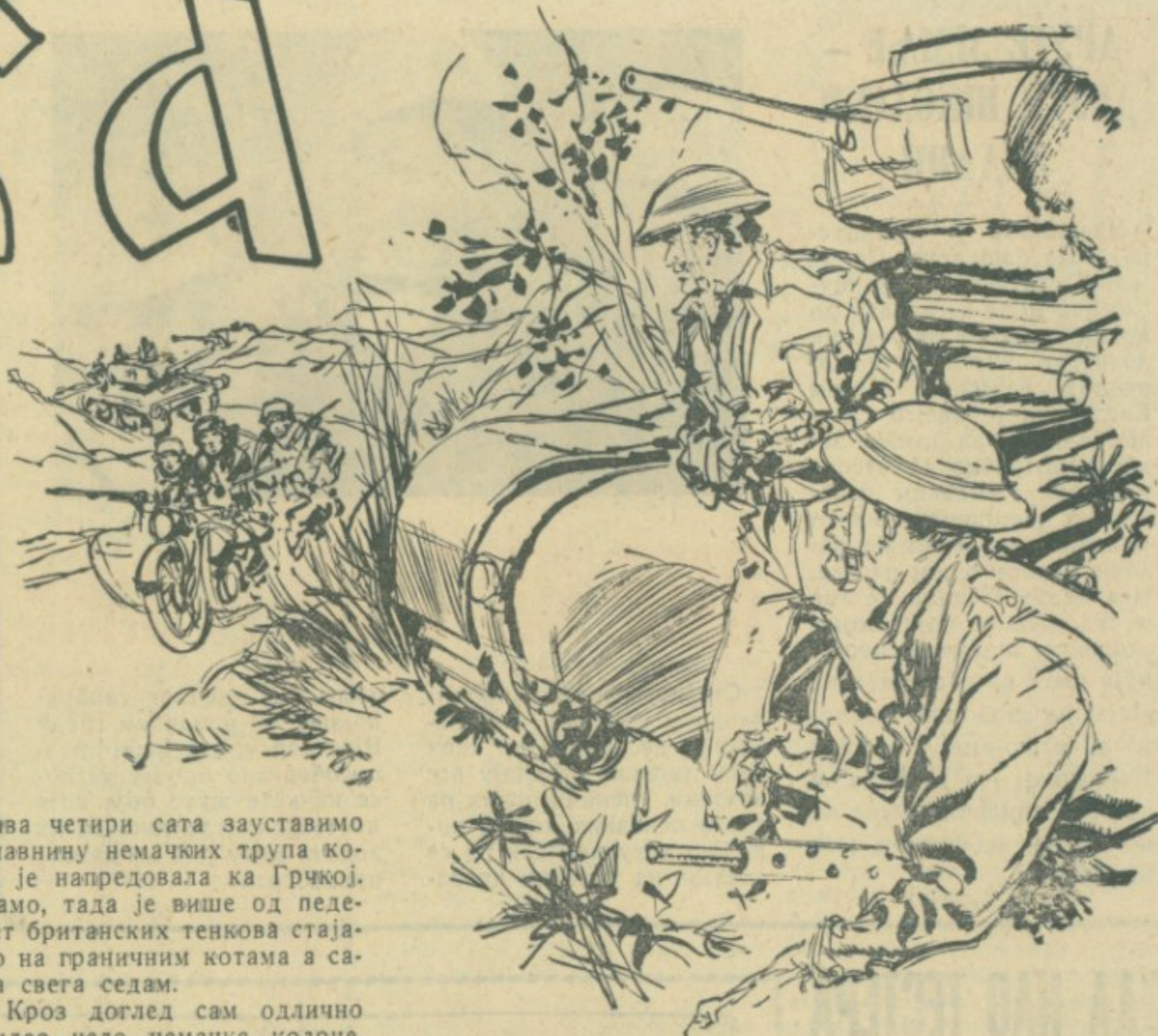
Климнуо сам главом у знак одобрења али сам сумњао да ће он то успети. Вредело је

ипак покушати. Кратко сам му објаснио: Грци би требало да пропусте мотоциклисте и отворе ватру из оружја тек када се појави прва немачка колона, тако да бих у њиховој пометњи могао да их нападнем с бока.

Хигинс је потрчао путем који је водио ка брегу на коме се налазила грчка јединица.

Чинило ми се да се казаљке на мом сату не померају. Немци су управо прошли наш положај на неких пет стотина метара, али нас нису открили. Из даљине са севера чула се хука камиона и тенкова. Немци су наизлазили.

Ово је било први пут да видим неку јачу немачку колону после оног дана када смо се сукобили са њима на три километра у југословенској територији. Онда су нам храбри југословенски противавионци омогућили да за чи-

тава четири сата зауставимо главнину немачких трупа која је напредовала ка Грчкој. Само, тада је више од педесет британских тенкова стајало на граничним kotaма а сада свега седам.

Кроз доглед сам одлично видео чело немачке колоне. Ишли су у свом стандардном ратном поретку: прво неколико мотоциклиста са корпама и митраљезима, затим три тенка па десетак камиона па опет три тенка. И тако редом унедоглед.

Стрепео сам само да се не појаве авиони који су могли лако да открију и нас и Грке. Хигинс је био већ близу грчких положаја. Надао сам се да неки од грчких официра

зна довољно енглески да би разумео моју поруку.

Немачка колона је одједном стала. Одлично сам видео како је из једног од првих тенкова изашла група виших официра. Почели су да осматрају околину. Било је доста да неко направи најмању грешку, да један од грчких војника испали један једини метак и Немци би развили борбени поредак коме, са нашим снагама, не бисмо могли ништа наудити.

Наша једина могућност била је — потпуно изненађење и напад с бока. Требао је само сачекати да Немци наставе пут.

Хигинс је стигао до Грка. Видео сам га кроз доглед како маше да је све у реду.

Очигледно убеђени да непријатеља нема нигде у близини немачки официри су се вратили у тенкове и колона је убрзо кренула.

Пролазили су управо поред грчких положаја. Сада је требало да отпочне пушчана и митраљеска ватра на камионе. Сада...

Прво сам видео беле облачице дима изнад грчких положаја. Један од немачких мотоциклиста почео је да кри вуда и одмах потом се сручио у јарак. Колона је настављала пут али се у њој очигледно нешто дешавало. Чуо сам и штектање митраљеза и појединачне пушке пушака.

Угледао сам Хигинса како грчи натраг ка нашим положајима. Очигледно није хтео да изостане кад ми нападнемо. Потпуно сам га разумео. Последњих неколико дана били смо стално тучени да сада нико не би могао себи дозволити да изостане из борбе која је обећавала победу над Немцима.

Немци су се врло спретно развили у борбени поредак. Тенкови су сисли са пута на супротну страну од наше. Ту реле су биле окренуте ка грчкој пешадијској јединици. Очигледно појма нису имали о нашем присуству.

Било је логично да командант немачког тенковског одељења који је пратио камионе са војском, обавести преко радија оне који долазе за њима да за тренутак застану док не ликвидира непријатељско гнездо. То им се иначе на путу кроз Југославију и Грчку чешће дешавало. Али овог пута то командант није учинио јер му се учинила безначајна та шачица пешака.

Немачки пешаци су почели да искачу из камиона и да се у трку прикључују тенковима који су мислили узбрдо одакле су им Грци одговарали ватром. Сваки тенк је с времена на време застајао, испалио топовски хитац, и опет кретао да би се после неколико стотина метара поново зауставио. Немци су систематски и прорачунато радили.

Исправио сам се у куполи тенка и подигао песницу да-

јући знак и наређујући војачу:

— Пуним гасом напред. Ра спали по непријатељу!

Никада нисам видео да седам неспретних челичних машина имају толико душе. По летеле су одједном све из места.

По свим правилима требало је да се спустим у унутрашњост тенка и да одане рукованим нападом — али нисам. Остао сам стојећи усред туреле.

Улетели смо као ураган међу камионе остављене на путеву. Стрелци из мојих тенкова радили су тачно као да се налазимо на полигону за вежбе. За трен ока четири камиона била су у пламену.

Испред нас се котрљала десетина немачких тенкова који су били бољи од наших али у овом тренутку окренули леђима.

Чуо сам себе како вичем у микрофон који ми је висео под брадом — да не отварамо ватру све док им се сасвим не приближимо.

Одлично сам видео бројеве и ознаке непријатеља и на свакој куполи тенка бел-црни крст.

— Ватра! — наредио сам.

Борба није трајала дуже од неколико минута. Протрчали смо немачке положаје и остали вили за нама шест тенкова у ватри док су остала четири пуном брзином грабила ка друму.

На љувику уз које смо се успињали дочекао нас је громогласно „хура“ грчких војника. А онда су потрчали низ брег да ликвидирају остатке немачке пешадије која је покушавала да се докопа камиона.

Некад нем

Жозеф Совер (1653—1716), француски математичар и физичар био је до 7 година нем. Његова интелигенција се испољавала једино у прављењу малих млинова. Касније, кад је оздравио, постао је чувени математичар и творац акустичне теорије.

Со и крвни притисак

Коме со није довољно слана или нагне томе да пресољава јело, вероватно болује од повишеног крвног притиска — установили су лекари америчког Џон Хопкинс универзитета.

Чудне новчанице

Новчанице израђене од листова храста, бучке и палме приказане су на једној изложби у Риму. Листови су претходно хемијски препарирани.

ПОСЛЕДЊИ
МОМЕНТИ
ТАЈАЦ

ЧАЈ И ЧАЈНИЦИ

Не зна се много о томе када су људи почели да пију чај. Према једној кинеској легенди биљка чај је настала овако: неки Будин поклоник у жељи да га „учини милостивим“ према себи читао је многе молитве ноћима и данима. Међутим, сан је био јачи од његове решености за бдењем па га је савладао усред једне молитве. Када се пробудио осећао се као тежак кривац који је починио неопростиви грех. Одлучио је да казни своје очне капке што су „пустили“ пред умором и оклопили се — по кратком поступку их је одсекао и бацио... Али, о чудо! тамо где су они пали, израсла је једна биљка чији су листови имали облик очног капка. Тако је, закључује легенда — порастао чај, од кога се прави напитак необичне моћи: он подстиче читав организам на активност.

Изгледа, међутим, да су Кинези увезли чај из Индије, где и данас он још расте по огромним просторима потпу-

бамбуса. Осушено лишће се ставља у платнене врећице и пресује како би се одстранили танин и горчина а онда, тако исцеђен, чај се оставља неколико часова да ферментира.

нео да одгаји са успехом биљку чаја у свом врту. У вези са овим доносимо и снимке првих чајника и самовара који се налазе у познатом базелском Етнографском музеју.

ЕГИПАТСКИ ЧАЈНИК „СА ЧАПМА“ ИЗ XVII СТОЛЕТА НАЧИЊЕН ОД ПЕЧЕНЕ ЗЕМЉЕ И УКРАШЕН ЕГИПАТСКИМ НАЦИОНАЛНИМ ШАРАМА

БАКАРНИ ЧАЈНИК ИЗ ТОНКИНА СА ГРЛИЊЕМ У ОБЛИКУ ЖАВЕ

ИНДОНЕЖАНСКИ ЧАЈНИК ОД БРОНЗЕ

ПЕРСИЈСКИ САМОВАР ОД МЕСИНГА

ЈАПАНСКИ ИВРИК ОД КАЛАЈА ИЗ ВРЕМЕНА КАДА ЈЕ ЧАЈ „ПРЕШАО“ ИЗ КИНЕ У ЈАПАН

но дивље. То су читаве шуме дрвећа. На плантажама се чај гаји као шиб ради лакше бербе. У Кини се прва берба чаја обавља у марту а до краја године их има још две-три, што зависи од климатских услова.

А сада ево једног античког кинеског рецепта за припремање чаја: убрано лишће се најпре суши на некој врсти решетке начињене од

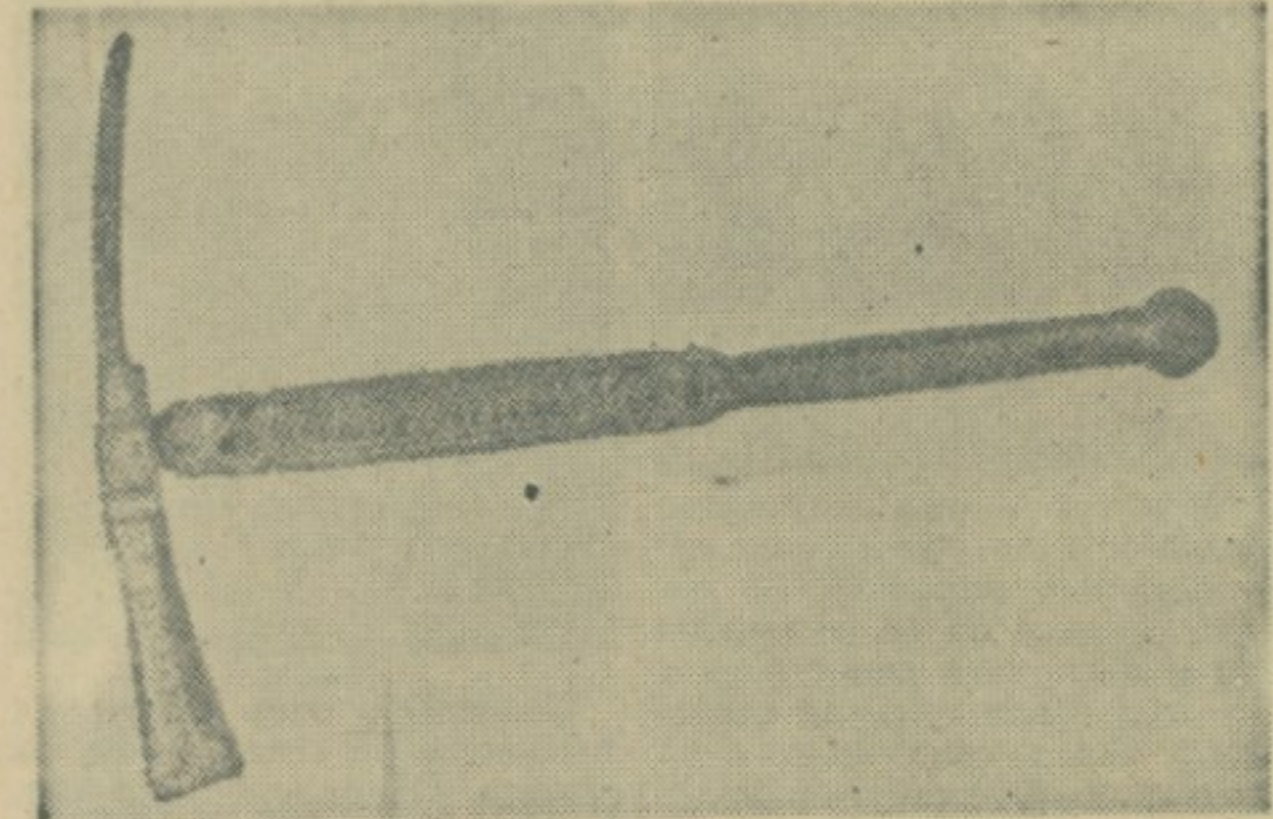
Продес још није завршен — лишће се пропржи, а затим разастре по столовима и преврће, потом ставља у широке корпе и суши над жерavicом. На крају се чај ставља у херметички затворен суд са миришљавим корењем и воћем и оставља један дан да повуче мирис. Просејан, чај је тек тада потпуно припремљен за употребу.

Небројено су пута чињени покушаји да се чај аклиматизује у разним европским земљама, али су сви ти на-

БУРМАНСКИ ЧАЈНИК ОД ПЕЧЕНЕ ГЛИНЕ

пори остајали без резултата. Тек је Лине, чувени шведски природњак, 1760. године, успи-

ЧЕКИТ КОЈИМ ПРИПАДНИЦИ ПЛЕМЕНА ВЕРБЕРА У СЕВЕРНОЈ АФРИЦИ РАЗБИЈАЈУ ШЕВЕР ЗА ЧАЈ

КРИЛАТИ САТЕЛИТ

У јесен ове године САД ће избацити у космос два специјална сателита са задатком да прикупе податке о лету метеорита изван земљине атмосфере. Сателити имају крила дуга око 30 метара и направљена од танких алуминијумских листића. Чим мете-

рит дотакне танак алуминијумски листић сателит шаље радио-сигнал на земљу. На овај начин се може утврдити не само број него и величина метеорита. Подаци добивени на овај начин послужиле пре свега при лету у космос.

ПАЦОВИ МОГУ ДА ДИШУ У ВОДИ

Зоолози са универзитета у Калифорнији доказали су помоћу експеримената да пацови могу и четири сата да проведу у води без опасности по

живот услед недостатка кисеоника. Плаћа животиње примају у себе кисеоник који садржи вода.

ДЕЦА КАПЕТАНА ГРАНТА

ПО ДОМАЊУ ЖИЛ ВЕРНА

УСИЈАНИ ГАСОВИ И ПОТОЦИ РАСТОПЉЕНЕ ЛАВЕ ПРЕСТРАШИЛИ СУ ДОМОРОЦИЕ...

УЖАСНО! ВЕЛИЧАЈСТВЕНО!

НИЗ ДРУГУ СТРАНУ ПАДИ НЕ! СУМПОРНИ ГАСОВИ ДОЛАЗЕ ОВАКО...

БЕЖЕКИ ИСПРЕД ЛАВЕ, ТРЧАЛИ СУ ПРЕМА МОРУ

ПОГЛЕДАЈТЕ!

МОЈ БРОД! УСИЈАДЕН!

А ЕВО И МАОР... НЕБЕСА СУ СКОГ ЧАМЦА... ЧАМ СЕ СМИКОЈИ ЈЕ НАС ДО ЊЕГА ОДНЕТИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ, У ЈЕДНОЈ УВАЛИ ИЗА СТЕНОВИТОГ РТА...

ТАКО! ЗНАЧИ, ЕРТОН И ЊЕГОВИ ГУДАРИ ДОШЛИ СУ НА ОБАЛУ ДА ПРОДАДУ ПУШКЕ!

АКО ИМАМО СРЕБЕ, ПРЕУЗЕМО БРОД ПРЕ НО ШТО ЕРТОН ДОЗНА ДА СМО ПОБЕГЛИ!

КАД ТО САМО НЕ БИ БИО КРАЈ НАШИХ НАДА ДА...

НАСТАВИТЕ СЕ

БИЗОН КРАЉ ПРЕРИЈЕ

Првог бизона Европљани су видели у менаџерији ацтечког владара Монтезуме. Шездесет милиона бизона од Мексика до Канаде. Крда бизона заустављају возове

шене коже формирали су шаторе, каное, сандуке. Од рогова су припремали путери за пиће. Једном речју коришћени су сви делови буфала за домаће потребе.

Чудесна снага

За лов на бизоне били су потребни чудесно окретни и јаки индијански коњи који су учествовали у њему колико и човек. Безброј ловаца је дуговало свој живот инстинкту свога коња који је знао у одлучном моменту да избегне напад буфала. А он је могао да буде заиста страховит. Животиња, праћена уз сам бок, обрта се на својим предњим ногама и истовремено ритала задњим. Чак ни најбољи коњи нису успевали увек да избегну ударац већ су се превртали а преко њихових главе је прелетао јачак.

Снага бизона је огромна. Гаретсон наводи речи једног каубоја кога је напао бизон. „Као прикован уз слабине коња подигао је са земље коња и јачака и у галопу их носио једно стотинак метара а онда их треснуо о земљу“.

Они су трасирали стазе Запада

Буфала обично нису галопирала него ишла мирним касом, често чак и „ногу пред ногу“, у збијеним редовима али је свака животиња пратила вођу дуж означених стаза. Инстинкт их је водио непогрешиво тако да су они бирали увек најпогодније терене. Када су инжењери касније дошли да поставе стазе за воз кроз преерију, видели су да ће бити најбоље ако искористе баш утабане стазе које су направили бизони.

Заустављали су возове

Према причању једног инжењера очевица који се седећи у првом вагону возно 1872. године возом на линији Канзас — Пацифик, што је први пут пролазио тим делом пруге — угледао је како се из даљине креће нека дуга мрочна поворка. Наредио је машинерији да појача брзину надајући се да ће протутњати пругом пре него што она приспе, али дивља хорда је стигла прва. Машинерија је једва успео да заустави локомотиву. Са севера и запада су пристизала крда бизона која су ишла према својој циљу.

Сви путници наоружани до зуба према ондашњем обичају, почеше да пуцају тек да нешто раде али свесни да овом безброју не могу ништа. После извесног времена кад је главни део конвоја прешао пругу нашли су у околото стотину лешева, а многе рањене животиње већ су вребали вукови и други лешинари.

ЖАБЕ ВОЛЕ ПЛАВУ БОЈУ

Жабе необично брзо реагују на плаву боју — кажу зоолози. Убеђени су чак да ова њена наклоност није случајна него да служи као заштита животиња у природи. При метили су да ако жаба седи на самој обали скаче у воду ако је нападнута. Вода обично светлуца плавакasto и — жаба се, благодарећи своје нарочитом смислу за боју неће преварити на коју страну да побегне.

НОВ МЕТОД...

На Стоматолошком факултету у Цириху од пацијената се тражи да даду своју пљувачку на анализу. На основу тог резултата сазнаће се колико ће зубних каријеса имати у блиској будућности, па ће се према томе препоручити превентивна: нарочита хигијена уста и зуба а затим и лечење.

ПОЗНАТ ОД ДАВНИХ ВРЕМЕНА

Све ствари које нас окружују имају мање-више повест, па и комади угља које у зимске дане стављамо у печ. Обични људи у угљу виде средство које их загрева, рудари у њему виде свој мукотрпни живот под земљом, а стручњак који познаје како је настао и како се развијао живот на земљи, посматра блокове угља на сасвим други начин. У њима он, поред осталог, види давно изумрли живот: то су за њега читаве подземне шуме и у угљу претворене животиње, немани које су некад живеле на Земљи.

Угљ је познат људима од давних времена. Тако Теофраст, ученик славног грчког филозофа Аристотела, помиње употребу угља у ковачницама старих Грка, још у IV веку пре наше ере. С друге стране, чувени путник Марко Поло 1254—1323, прича да Кинези употребљавају угљ

дуго времена у разне сврхе, нарочито за производњу порцелана.

Употреба угља у Европи помиње се у 13. веку у Енглеској, и то најпре у домаћинствима, а доцније у занатству и индустрији. У Руру и Сару помиње се употреба угља у 14. и 15. веку, у Чешкој у 15. и тако даље. Већа употреба угља почела је када је Џемс Бат пронашао парну машину и када је угљ почео да замењује дрвени ђумур.

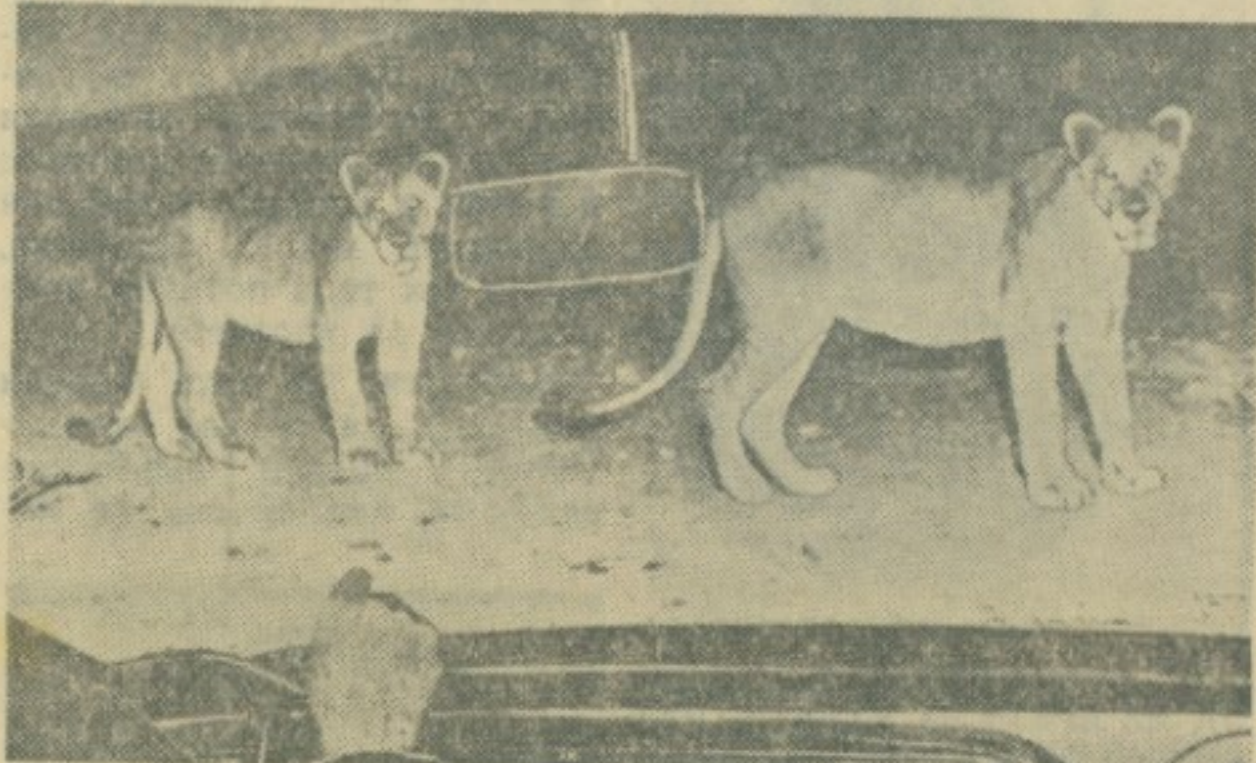
Угља има више врста, а прича о постанку угља веома је занимљива. Како постаје неке врсте, каз тресет, можемо и сада да посматрамо, Неки угљ је настао у веома давна времена, као мрки и ка мени угљ. Тресет постаје у мочварним пределима а каменити угљ је постао давно и његове наслагае у пределу око Келна достижу дубину око 103 метра, док се тресет може наћи на површини Земље.

ФЛЕШ У НОЋИ

Ноћ је увек тајанствена... Ипак она има своје сенке-фантоме, вештице и чега још не! То су наравно биле само приче за непослушну децу. Али данас више ни она у то не верује.

У ствари ноћ има свој тихи живот исто као и дан. По неки људи: чувари, ловци, ловкрадице и сви они који послују ноћу могли би много шта да причају о њој.

Ево неколико животиња ухваћених ноћу снопом светлосних зракова:

На једном од путева око Чада, великог језера централне Африке, наша су се ова два лава. Управо су га прет-

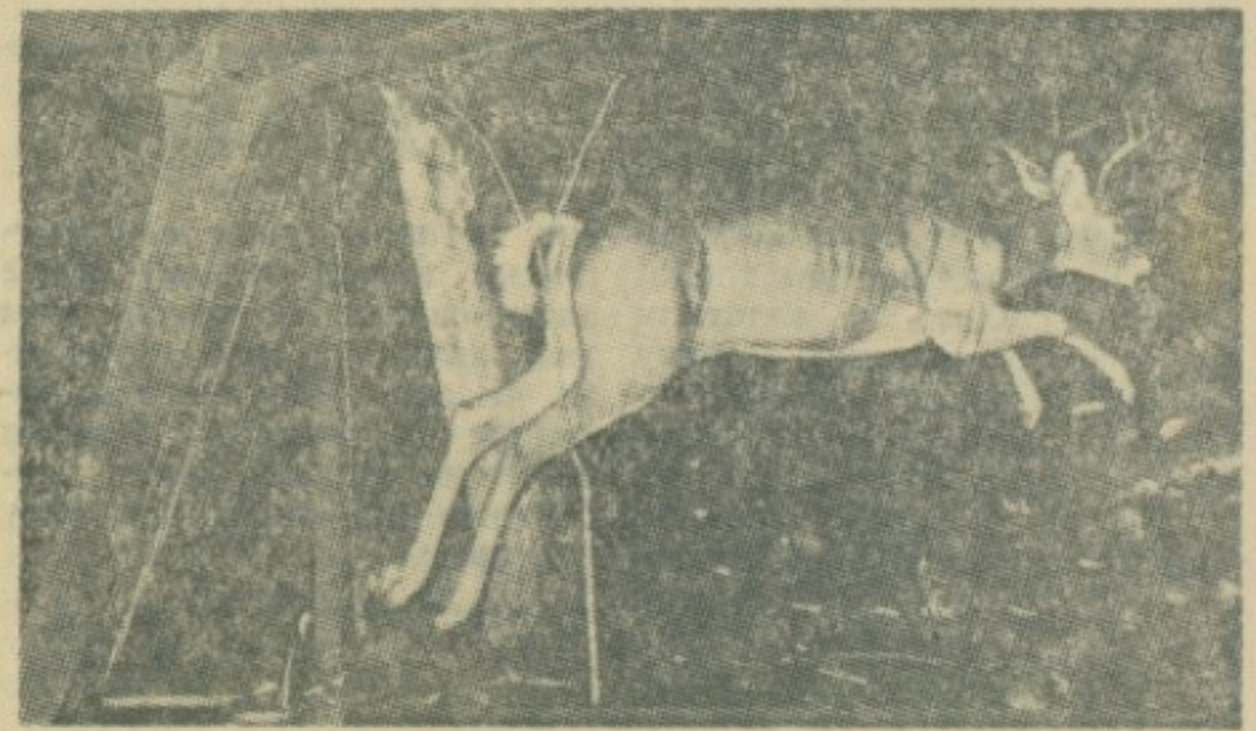
лазила вребајући антилопе кад их је светлост аутомобилских фарова скрпо засенила... Али њихове очи нису изражавале ни страх ни љутњу. Пре би се рекло неки презир, досаду и негдовање што их узнемиравају у тренутку кад имају преча посла.

У шуми Ардена овај млади јелен је стао усред снопа светлости као камењен. За девет секунди он ће се прибрати и одскочити као стрела у густини изван пута да стисне своје мало срце које куца као лудо. Ове ноћи он је тамо почео да тражи младе жирове.

Изненађен овај ракун се паралисао од страха пред фаровима. Непокрпан, задувач, узнемирен, спреман је да сваког часа побегне.

На слици је пронгхорн антилопа-коза са висоравни у северној Америци, ухваћена баш кад је направила свој грациозни скок од 5 до

6 метара. Зоолози тврде да пронгхорн у трчању може да престигне и хрта који се сма тра као најбржи пас.

Први подаци о бизону потичу из 1521. године. И то о неком, такованом „мексичком бику“ приказаном у једној менаџерији при двору Монтезуме, цара Ацтека, кога је победио Кортез.

„То је, — записао је о том бику један из Кортезове пратње — највећа реткост на свету, изненађујућа мешавина разних животиња. Има грбу на леђима, слабе бокове, дуг реп, лављу гриву, рогове као у бика и његову суровост“.

Подаци можда нису највернији, али, осећа се, пи-

сац и није располагао са многамо да упореди са гомилу речи. У сваком случају „највећа реткост света“ ипак није био јединац.

Према мишљењу природњака Гаретсона у оно време је постојало 60 милиона сличних животиња које су лутале по тада непознатим територијама на северу од Мексика до Канаде.

Према записима неког Коронада из 1542. године, у равницама далеког запада он је видео „толико крвава да их ни избројати није могао“ и кад је једног дана стигао у један индијански логор видео је како једу ове животиње, чудније од свих које је икад видео, чији се број једино

Опасан лов

Не треба из ових података закључити да је бизон у оно доба био једина дивљач и искључива храна урођеника. Они уопште нису знали да постоји коњ а без овог драгоценог помоћника лов на великог вола био је само узгредан и опасан догађај у коме се није много смело излагати опасности али се није ни могло бирати ништа лакше.

Чак ни много доцније, уред XIX века, кад су већ више од 100 година „црвени ловци“ били први коњаници на свету, ситуација се није много изменила. Један службеник из тврђаве Дау приметно је 1865. године да су у тој области осим буфала, пасла велика стада јелена вапита, коња, антилопа и чак безброј ђурана; а да се и не говори о црним и мрким медведима, пумама, вуковима...

Иако су доцније коришћени и коњи за лов број бизона се не би толико смањило да их нису систематски таманили белци. Индијанци су се још дуго времена и поред пушке у лову служили луком и стрелом. Голи, на коњима без седла, они су ишли у сусрет крду и трудећи се да из њега издвоје једну групу, опкољавали је, правили нераскидиви ковитлац, пуштајући стреле и пуцајући наизменично.

Кад би ловци убили извесан број животиња довољан да подмири потребе племена, њихов задатак је био завршен, а остало су радиле жене. Међутим, то није био мали посао. Требало је одрати кожу са огромних животиња, пренети до логора коже и череке меса, а затим спремати храну и правити од коже шаторе и кревете, одећу, ужад и канџеве. А од сасу-

МОРЕ — СУНЦЕ — МЕСЕЦ — ЗВЕЗДА

Једна двадесет трогодишња Туркиња из једног села у покрајини Сивас дошла је на свет четворке:

три дечака и једну девојчицу. Отац је деци дао имена Јилдиз (звезда) Ан (месец), Дениз (море) и Гинис (сунце).

Чија су већа?

Да нилски коњи имају велика „уста“ знају сви редовни посетиоци зоолошких вртова. Али, ни уста свих нилских коња нису подједнако велика. „Чија

су већа“? — као да хоће да утврде ова два нилска коња из зоолошког врта у Портленду, у Сједињеним Америчким Државама, где је овај снимак начињен.

ПРВЕ ФОТОГРАФИЈЕ

ПРВА ГЛУМАЧКА ЗВЕЗДА САРА БЕРНАРД
ФОТОГРАФИСАНА ЈЕ 1859. ГОДИНЕ

На једној изложби у Паризу су приказане фотографске плоче са првим снимљеним човеком (1839. године), првим војним дефилеом (1850), првим успоном на Мон Блан (1860), првим снимком спортске утакмице (1878. године)

није била позната његова способност фиксирања. Да је то случајно откриће, које је 1816. године омогућило Нисеферу Ниесу да у тамној комори добије прве фотографске негативе, настало 30 година раније данас бисмо имали обиље историјских докумената из доба француске револуције, Наполеонових ратова и других догађаја.

Ниесов изум је каснијих година усавршаван али је фотографија у савременом

ету једног грађанина коме чи стач чисти шипеле на париском булевару. То је прва слика човека фиксирана на хлориду сребра. Први дефиле трупа фотографисан је 1850. године и на плочи се види победничка француска армија како маршира улицама Париза по повратку из Италије. Најчувенија француска глумица XIX века Сара Бернар прва је од славних глумица фотографисана — 1859. године.

мица фотографисана — 1859. године.

Први спортски снимак који су оставили браћа Брисон приказује једну експедицију из 1860. године са лично Наполеоном III, за време њеног успона по глечарима Мон Блана. Друга значајна спортска фотографија потиче из 1878. године — амерички професор Мајбриџ је снимајући двехиљадитим делом секунде, начинио низ изванредно успешних снимака кобиле „Сели Гарднер“ како галопира са јахачем у седлу.

Најзад, најпопуларнији фотограф Париза Надар овековечно је 1886. године на фотографској плочи научника Шеврела који је тада напунио сто година.

ПРВИ СТОГОДИШЊАК, НАУЧНИК ШЕВРЕЛ
ФОТОГРАФИСАН ЈЕ 1886. ГОДИНЕ

Фотографија није изум скорашњег времена — технички ниво науке омогућило је да се она појави крајем осамнаестог века. Још у шеснаестом веку знало се да нитрат сребра црни на сунцу, а сви хемичари су знали за тиосулфат мада им

гер добио силу

ЈЕДНОМ ДНЕВНО НА СТОЛУ: КОКОШИЈЕ ЈАЈЕ

Већ готово пет хиљада година кокошије јаје се налази у погледу хранљивости, на челу наших намирница. На друго место долази кравље млеко. Оно што је млеко за одојче то је за здравог одраслог човека — јаје за до ручак. Због свог многограног састава хранљивих материја спада у најконцентриса-

рчани мишић садржи веће количине лецитина.

У кокошијем јајету, треба нарочито истаћи, има соли фосфорне киселине и гвожђа. Со је корисна за кости а гвожђе за крв. Једно јаје дневно даје округло 10% фосфора и гвожђа колико је потребно за организам. Међутим, калцијума у кокошијем јајету сразмерно нема много.

Оболели од срца и бубрега могу јести јаја јер је важно да натријума у жуманцету има релативно мало према другим намирницама.

Још је важнија висока „биолошка вредност“ беланца, које садржи веома концентрисане и за живот неопходне такозване аминокиселине

У дијети нарочито важну улогу има меко кувано јаје јер се лако вари. Сто грама меко куваних јаја прође кроз стомак за један до два часа. Сирово беланце а нарочито тврдо кувана јаја тешко се варе — леже у стомаку два до три часа. Пржена јаја и кајгана још се дуже пробављају јер се справљају на масти. Исто важи и за мајонезе — они зато нису погодни нарочито у дијети оболелих од жучи који готово редовно имају отежано варење масноће.

Висока ситост чини кокошије јаје једним од најдрагоценијих саставних делова свих дијета за мршављење. Установљено је да се у телу, после оброка богатог беланчевинама ствара карактеристична топлота. Око 30% потребних беланчевина (један грам на један килограм телесне тежине одраслог човека) претвара — се у топлоту која не може да се у виду сала слаже у телу. Калоријно дејство оброка од меса богатог беланчевинама или оброка од јаја, зими, као и прекомерно велика потрошња беланчевина у народа северне Европе, тесно су повезани и условљени потребом самог организма.

није намирнице у нашем јеловнику. Ово важи нарочито за жуманце које садржи важне витамине: А, Б, Д и Е. Једно једино кокошије јаје пружа човеку 10-15% његове дневне потребе у витаминима. Удео масноће двоструко незасићене киселине је 22-26%. Ово је утолико важно што се двоструко незасићеним масним киселинама приписује да снижавају холестерин. А познато је да високи проценат ове материје у крви убрзава закрчњавање артерија.

Сто грама жуманца садржи 12 грама лецитина који важи као „храна за живце“ пошто сплет живаца нарочито обилује овом материјом. И

ПИШЕ:
М. МАДИЋ

ЦРНИ МАРКО

ЦРТА:
Б. ВЕСЕЛИНОВИЋ

БЛИЖИО СЕ ПОЛИЦИЈСКИ ЧАС.
МАРКО ЖУРИ У СКЛОНИШТЕ.
ЗАТЕКАО ЈЕ ПОРУКУ ИЛЕГАЛЦА.

ГДЕ ЧЕКАЊА
ЦЕДУЛОЦА.

САМ НЕ МОГУ
НИШТА, А ДО
ЗОРЕ СЕ МО-
ДАМ ВРАТИ-
ТИ У ОДРЕД

„ДАДПОРЕД
СТРАЖА КАО
И РАНИЈЕ.
УВЕДЕНА
НОВА ПАТРО-
ЛА, КОЈА У
ПОНОЈ ИДЕ
ДО ЧЕСМЕ
У ПАР-
КУ.“

КРУПА НЕМА.
ДОЗВОЛИ МИ ДА
СЕ ВРАТИМ У
ГРАД. ДОНЕГУ
ОРУЖЈЕ БАР ЗА
ТРИ БОРЦА.
ЧЕКА ПОРЕ
И МОЈ
БРАТ.

НОРАС РЕШ
СА МНОМ
У ЛЕСКО-
ВАЦ.

Кашешианова кћи

ПО НОВЕЛИ
А.С. ПУШКИНА

ЧУВШИ САВЕЛИ-КЕВ ГЛАС ПЕТАР СЕ ОКРЕНУО... И У ТАЈ МАХ ОСЕТИО ЈЕ УБОД У ГРУДИ.

ПЕТРЕ АНДРЕ-ДИКУ, ГОСПОДАРУ МОЈ!

МЛАДОГ ОФИЦИРА ПРЕНЕЛИ СУ У СТАН ЗАПОВЕДНИКА ТВРЂАВЕ. НЕКОЛИКО ДАНА ЛЕБДЕО ЈЕ ИЗМЕЂУ ЖИВОТА И СМРТИ.

КАД СЕ ОБВЕСТИО, ПРВО ЛИЦЕ КОЈЕ ЈЕ УГЛЕДАО БИЛО ЈЕ МАРИЈИНО

ТРЕБАЛО БИ ДА ТЕ СТРАЖАМ У ЗАТВОР, АЛИ СИ ЕИО НАКО ВЕК КАЖЊЕН. АЛЕКСЕЈ ИВАНИЧ, ТВОЈ САУЧЕСНИК, СЕДИ ПОД СТРАЖОМ У МАГАЗИ ЗА ЖИТО, А САБЉА МУ ЈЕ ПОД КЉУЧЕМ КОД ВАСИЛИСЕ ЈЕГОРОВНЕ!

ШВАБРИН НИЈЕ НИШТА КРИВЉИ ОД МЕНЕ, КОМАНДАНТЕ! НЕ БИ БИЛО ПРАВО ДА САМО ОН ПЛАТИ ЗА НАШУ ЗАЈЕДНИЧКУ КРИВИЦУ! ОПРОСТИТЕ МУ!

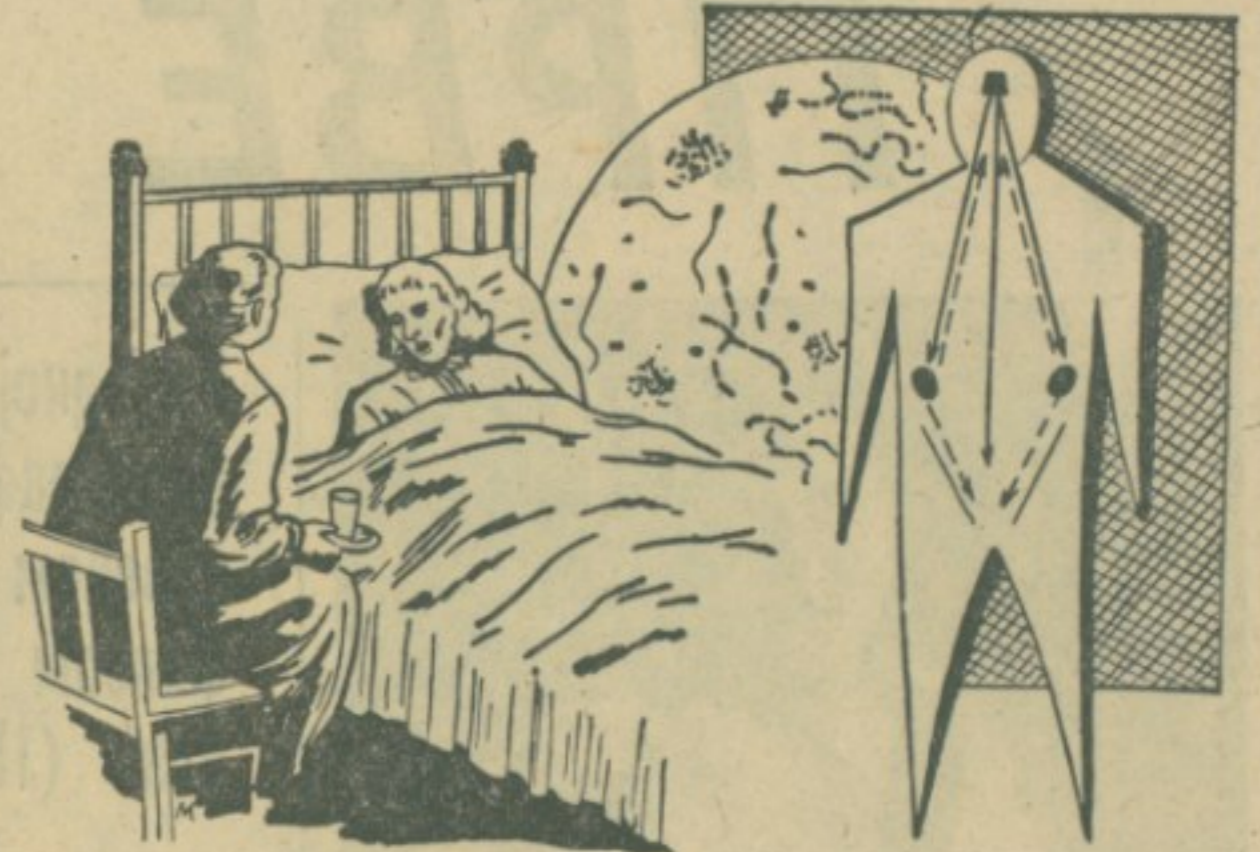
ДОБРО, ДОБРО! ВИДЕКЕМО!

НЕДЕЉУ ДАНА КАСНИЈЕ, КАДА ЈЕ РАНА ПОЧЕЛА ДА ЗАЦЕЉУЈЕ...

КАПЕТАНЕ, ОСЛОБОДИЛИ СУ МЕ НА ТВОЈУ МОЉБУ! ЖАЛИМ, ЗБОГ ОНОГ ШТО СЕ МЕЂУ НАМА ДОГДИЛО! КРИВ САМ И МОЛИМ ТЕ ДА МИ ОПРОСТИШ!

НЕ ГОВОРИМО ВИШЕ О ТОМЕ!

КАКО СЕ БРАНИМО ОД БОЛЕСТИ

Од давнина су људи покушавали да објасне зашто и како настаје болест. У најстарије време појаву болести су доводили у везу са променама у васиони. Затим је „верска медицина“ покушавала да објасни настајање болести у човековом организму.

Тек од грчког лекара Хипократа, болест се сматра као скуп промена које из познатих или непознатих разлога настају у самом оболелом организму.

Једну од најсигурнијих чињеница открио је Пастер доказавши да су разорне клице чест узрок многих болести. Али, ако су Пастер, Кох и њихови следбеници доказали да заразне клице изазивају многе болести, они нису растумачили шта се збива у оболелом организму.

У последње време у савременој медицини преовлађују два схватања о постанку болести: према првом неравни систем игра одлучујућу улогу; по другом — жлезде са унутрашњим лучењем, пре свега хипофиза и надбубрежне жлезде, нарочито у механизму одбране. Огледима је доказано да су приликом настајања болести неопходни јако штетни утицаји који у организму изазивају „потрес“ и намећу му напор да се брани.

Хормони су супстанције које према потреби жлезде са унутрашњим лучењем убацују у крвоток. У случају „потреса“ организам ствара више хормона, нарочито у предњем режњу хипофизе (хормон а-це-те-ха) и у крви, односно спољњем слоју надбубрежних жлезда јер њихов унутрашњи део, такозвана срж, лучи сасвим други хормон, адреналин. Када сам организам није у стању да ово обезбеди ови хормони се дају као лекови.

Штетни утицаји на организам су двојаки: специфични, када одређени узрок изазива одређену последицу, и неспецифични, који могу бити врло различити и не морају увек изазивати исту реакцију. Ови неспецифични надражаји су исто толико штетни и опасни по живот, као и специфични. Организам се брани

разним начинима који имају за циљ да се он прилагоди новим условима. Читав тај механизам одбране од болести прилагођавањем називамо синдром адаптације. У ствари то је скуп симптома који показују да се организам прилагођава или се прилагодио новим условима.

Према експерименталним радовима најглавнији начин одбране организма против болести је повећано лучење већ поменутих хормона. Од њихове способности да луче те хормоне у довољној количини зависи хоће ли организам моћи да се „прилагоди“ новим условима и одбрани од болести или ће јој подлећи. У извесној мери у одбрани од болести учествује и нервани систем.

Успех ових хормона у одбрани од болести зависи и од других чињеница: исхране, температуре околине, свежлости и унутрашњих чињеница: наслеђа, конституције, предлежаних болести. Неки фактори се понашају као безусловни, тј. њихово дејство је толико јако (рендгенски зраци, неке врсте заразних клица душевни потрес) да нису потребни никакви други услови да би се њихово штетно дејство на организам испољило. Ипак већи на штетних утицаја изазива болест само у извесним условима који чине да је организам нарочито склон да је добије. Њихова способност да изазову болест зависи од наслеђених особина или од смањене отпорности организма услед гладовања, премора, прехладе и другог.

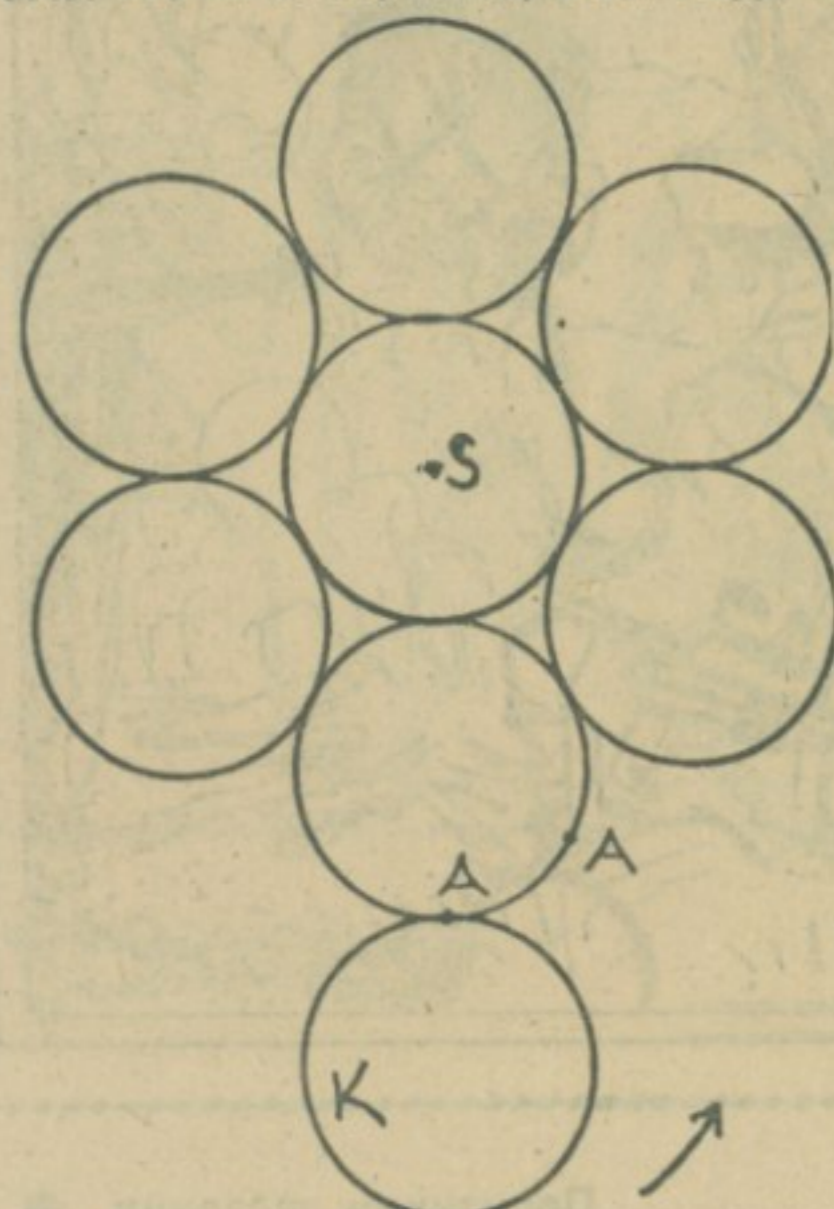
Оно што је за медицину важно јесте доказана чињеница да тачно одређен узрок сваке болести није ни толики, нити је једини, него да је потребан и „терен“, подлога на којој се болест развија. Најчешће су болести изазване неспецифичним утицајима који у организму изазивају дубоке промене, а од њега траже напор да се од њих одбрани. Од начина и величине те његове способности за одбрану, у којој највише суделују већ поменути хормони, зависи хоће ли он одолети болести или ће јој подлећи.

У СВЕТУ БРОЈЕВА И ФИГУРА

XIV

САМО ЈЕДАН ПРОБЛЕМ

Узвешемо седам учвршћених кругова истог полупречника, који се споља додирују, као на доњој слици, и осми круг К.

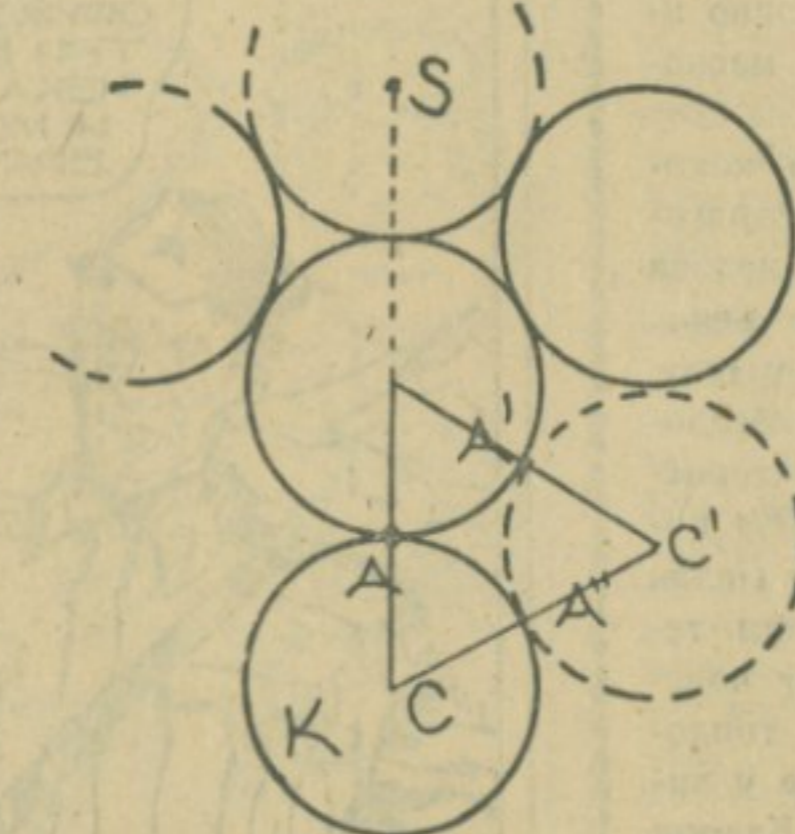
Круг К се котрља по учвршћеним круговима околу и то без клизања. Колико обрта учини круг К приликом једног целог обиласка непокретних кругова?

Свакако да задатак има смисла иако (као и други слични задаци) оставља ономе ко решава да се досети шта значе неке речи, као на пример горе употребљена реч „обрт“.

Доста лако се може остварити експеримент: седам металних десетица („банки“) залепити за хартију у положају као на слици, а осму околу котрљати. За одређивање броја обрта гледаћемо у неки знак на десетици — рецимо у неко слово кружног записа који стоји око грба. Дакле, изабери неко слово и прислонимо покретну десетицу тако да додир буде баш код тог слова; када први идући пут додир опет буде код уоченог слова, кажемо да је покретна десетица учинила један обрт око свог центра. Ако се експеримент стварно и пажљиво изведе, изађе да покретна десетица учини око четири пуна обрта током целог обиласка.

Да видимо шта ће изаћи из неког математичког расуђивања. Ограничимо се на котрљање од додирне тачке („брда“) А до најближе идуће „долине“ са додиром у А'. Позваћемо у помоћ и нову сли-

ку на којој је нов положај покретног круга К уцртан тачкасто...

Путања по којој се К котрља је лук АА'. Том луку очито одговара угао од 60°, дакле дужина путања АА' је 1/6 једне целе кружне линије. Сваки од шест непокретних кругова има по два лука као АА' по којима се може котрљати круг К — стога круг К начини 12 × 1/6 обрта, дакле 2 обрта. Ово сада у толикој мери одступа од резултата добијеног експериментом, да морамо посумњати у ваљаност расуђивања. Збиља, где је грешка?

Има једно „гњило“ место у горњем извођењу: ми смо прећени пут, који стварно износи две кружне линије, изједначили са бројем обрта. То овде не ваља. Ако је путања праволинијска, онда су дужина прећене путање и величина обртања исто: при котрљању по правој, котрљању дугом 1/6 кружне линије одговара 1/6 обрта круга. Ако се котрљање изводи по кривим („искривљеним“) линијама, онда то више не важи: прећени пут није једнак величини обртања!

Горе смо имали да круг К преће лук АА' дуг 1/6 његова обима, а притом изврши 1/3 обрта око свог центра! Приликом котрљања преко свих 12 лукова као што је АА' изврши се $12 \cdot \frac{1}{3} = 4$ обрта. Доста је, за потврду овога, погледати где се налази тачка А, као тачка покретног круга К, у његовом новом (тачкастом) положају. То је тачка означена на слици А'', а угао између полуправних СА и СА'' је 120°, то је угао коме одговара 1/3 целе кружне линије, значи и 1/3 обрта, а не 1/6, колико износи путања АА'.

Има у математици ситуација донекле обрнутих овој: наиме, деси се да се, после заиста беспрекорног расуђивања изведе нешто што противречи човековом искуству или његовој интуицији или чулном опажању. У таквим случајевима се поверење мора поклонити изведеном резултату, без обзира на отпор који при томе пружа човеково искуство.

Сименон своје многобројне оловке реже електричним резачем. Оне му служе да изради план, скице и да забележи главне мисли романа који тек намерава да пише. Луле, припремљене на столу, треба да подстакну његову „инспирацију“.

После подне „отац“ чувеног комесара Мегреа прекуцава на машини оно што је изјутра написао. Исто тако после подне обавља све телефонске разговоре ради добијања података потребних за даљи рад.

Посета Мегреу

Има већ шест година како белгијски књижевник Жорж Сименон живи у једном замку недалеко од Лозане, у Швајцарској. Замак је саграђен 1628. године.

Његова жена и секретарица Дениза, затим њихова деца: Џови од 13 година, Мари Жорж од 10 и Пјер од 3,5 уносе животну радост у ову стару зграду, подигнуту у давно време, и забављају и свог оца иста кнутог писца када не ради. Том општем расположењу придружује се и пудла Мистер.

А Сименон пише заиста много и фантастично брзо о чему постоји ова анегдота:

Алфред Хичкок, мајстор језивих филмова, једног дана позвао је Сименона телефоном. Јавила се Сименова жена и рекла: „Не могу сада да узнемиравам мог мужа, јер је тек почео да пише нови роман“.

— Ах, ништа, у реду, сачекаћу на телефону док он не заврши роман, — одговори мирно Хичкок.

Разуме се све је то претерано, али је ипак тачно да Жорж Сименон за две године напише 24 криминална романа. За писање једног романа потребно му је десет дана. Тих десет дана испуњени су једним необично концентрисаним радом.

Сваког радног дана још у шест часова Сименон седе за свој сто, на коме се налази безброј оловки и око двеста разних лула.

У том тренутку он је потпуно прибран и сав унесен у оно што треба да створи. Тада личи, можда, више на машину него на жива човека. Пише све до 12.15 часова.

ЈЕДАН ДАН СА ЖОРЖОМ СИМЕНОНОМ, НАЈПЛОДНИЈИМ ПИСЦЕМ КРИМИНАЛНИХ РОМАНА

Жорж Сименон је веома уздржан човек, али му у очима врло често заблеста ведрина. Он за себе каже: „Кад сам био млад веровао сам да ћу постати хумористички писац“.

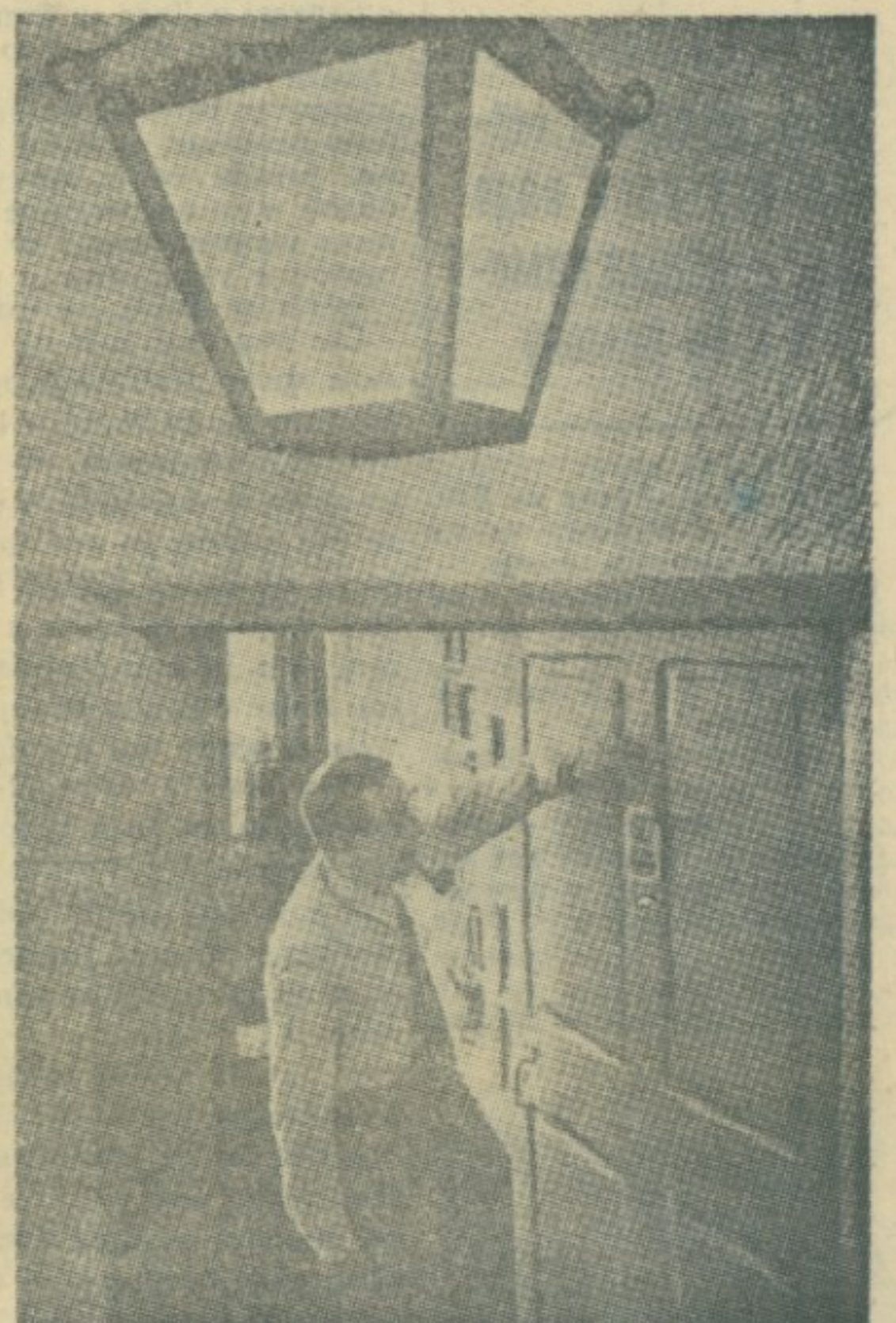
Иза чега следе: ручак, један час играња са децом, и један час шетања по околини замка.

До 19.15 часова Сименон прекуца на машини све оно што је до подне урадио, а после тога опет се посвети деци и гледању телевизије. Тачно у 21.45 часова светлост се гаси у целом замку.

Када заврши један роман, он целу једну седмицу не седе за радни сто, све то време проводи у шетњи размишљајући о теми за нови роман.

И још нешто: овај истакнути писац романа из области криминалистике искрено каже да за 30 година није прочитао ни једну књигу. Многи његови романи су филмовани. Редак је писац који има толики број читалаца: он се пење на милионе у свим земљама света. Извесни критичари оцењују неке његове романе као дела велике књижевне и психолошке вредности, у којима доминира главни јунак комесар Мегре. Сименон се огледао и у драмској књижевности.

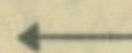
Разуме се да је тематика Жоржа Сименона нешто о чему може да се расправља, али је у његовом случају најзанимљивија ствар његова радна енергија, која није само оно чему треба да се диви, него и оно о чему треба да се размисли, па да се примени и у другим људским делатностима. Његова бујна машта, талент и рутина су велики, али би то све било веома мало без његовог систематског и напорног рада. Сименон се родио 1903. године у Лијежу.

У шест часова изјутра писац закачи цедуљу на вратима своје радне собе: „Молим вас не узнемиравајте ме“. Ту жељу строго поштују сви укућани па и пудла. Једино на овај начин он може да одржи у пуној концентрисаности своју неизмерну продуктивност.

Пудла Мистер, стални пратилац у шетњама, радује се сваком слободном часу свога господара. Али кад он пише, Мистер одлази у двориште и тражи децу.

Вече је резервисано за децу. Пјер не иде на спавање док му отац не исприча неку лепу бајку. Човек који милионе читалаца својим делима држи у напетости исто је тако интересантан и када прича.

МАНОЛО

Разборити Мексиканац, водич кроз пустињу, победио је неодољиву жеђ двојице истраживача — за златом и водом. Двадесет миља без капи воде и са врећама намења на рамену

То је он — рече ми Венсан. — О њему кружи интересантна прича. Пошто га мимоћосмо ја се окренух да га боље погледам. Ништа нарочито: мали, црпураст, Мексиканац — као и толики други. — Требало је да тај Маноло буде водич кроз Сијеру двојици Американаца. — поче Венсан. — Читавих пет недеља њих тројица и њихове три мазге прелазили су брда и увале кроз које се провлачила река Ђила. Док су два пријатеља претраживала све

да би направили макар нит злата, Маноло се одмарао поред своје мазге. Без те опрезности могло се догодити да сиви вукови из Сијере пождеру залихе хране и да се мазге нададу у трку натраг ка Но-

галесу. Баш његова се једном, уплашена кевтањем којота, сурвала у један пресуше ни кланац, сва се изгулила и сломила кичму која је постала грбава као грбени Сијера Мадре.

Берклеј и Додс су били неуморни: ишли су по цео дан. Пузали су са косе на косу, прелазили јаруге и увале, гревали голенице, дрбили камење, дерали се о кактусове бодље и на повратку се пружали уморни колико су дуги говорени увек исто:

— Нигде злата, ни трага... Све има свој крај па и залихе хране. Маноло је препоручивао да се врате у Ногалес. Јер, он једини и овако не би остао празних руку: за три долара на дан није узалуд проводио време! Можда је хтео да се врати и због тога што је видео да се његов крчаг с водом празни.

Да се врате без и најмање грудве стене? Никако! Истраживачи су били огорчени али упорни.

И најједном петог дана у повратку, Маноло ишчепрка неки црнкасти камен као две песнице.

— Шта је то? — повикаше Американаца.

— Овакав се камен налази непосредно поред златне жице, сењори, он чува злато и никад није без њега. — објасни им Маноло.

Навикнут да увек иде погнуте главе и гледа у земљу као да чита најгоре трагове утиснуте у песку, Маноло више није умео да гледа у небо. Али сада најједном узмакну, искриви врат и против воље побледе: изнад њих се према северистоку пружала огромна стена плава и браонкаста као добро препечен хлеб. Обојица Американаца појуреше са пијуцима у рукама.

— Да, сењори, ту сигурно треба тражити, али време пролази... радите брзо.

Берклеј и Додс, готово луди од радости, пођоше али им корак засташе од сумње

да им се овај Маноло не подсмева. Зашто каже да пожури сада када су нашли „жицу“. А он, скупљених колена под брадом, није обраћао више пажњу на њих.

Да их неко види како трче као зечеви по стенама смејао би се толико да би развалио вилице. Смејао би се и кад би видео како су мазгама угнута леђа од товара камења. Од тада су и мазге постале уморне и исцрпале се исто колико и све чутуре. И морали су их оставити. Али, како је то безначајно кад су по стали богати — цео тај брег са жицама злата био је њихов.

Упркос противљењу Маноло они су понели минерал да би га дали на разноврсне а-

нализе. Плашећи се да ће узора бити мали, напунили су две вреће и упртили их на леђа.

На путу за Ногалес зауставише се код „рупе утопљеника“ да се напију воде и напуне своје чутуре. У подне кад је сунце најверелије у пустињи стигли су и освежити се водом — то је права срећа! Али — рупа је сада била потпуно сува, пресушена, без трукле воде. Снажђени и забринуте Американаца прихватише Манолов предлог да га сачекају док оде негде ка северу и пронађе једно познато „око“ на коме ће напунити чутуре.

После два сата, пошто се он не појави, они решише да по његовом трагом који се у песку пустиње добро разазнавао. Ускоро наиђоше на корито пресахле речнице и на један вир али и он потпуно празан.

— Бекрија! — разбесне се Берклеј.

У том тренутку неки пискутав глас допре иза једне стене десетак метара испред њих:

— Заспао сам, сењори! Напио се и одспавао!

Поздрављајући их својим широким шеширом Маноло направи реверанс и подиже грлић чутуре ка онима да се напије. Обојица у исти мах извадише револвере и спалише.

— Битанго! Битанго! — и појуреше за њим.

Хтео је да их сагре жеђу и да побесне од гнева. Но њих је спречила да га даље гоне. Али јутро још није било ни свануло када се прави пљук камења срушио на њих. Маноло је био ту и наставио са мучењем. Напунише своје пушке и опалише покушавајући да га погоде али се он сагнуо и склањао а извиривао на неочекиваном месту док су они грдили и беснели са пеном на уснама.

У десет часова стиглоше до стене где су њумором биле написале речи које удесостојачише њихов гнев: „Хвала на минералу. Ја ћу га дати на анализу када којести буду већ оглодали ваше кости. Уморне су ми ноге и зато сам их охладио водом“.

Покушаше последњом напором да га још стигну. Ако већ треба да умру у пустињи неће се ни он користити њиховим минералом и они бацише своје вреће и прстадоше двоструко лакши и бржи. Сада ће га стигли. Како је глуп, он мисли да они ништа не знају: а он ће наравно морати да буде њихова жртва. Осветиће му се. Убиће га, отети му чутуру и напиће се воде а њега ће наљуљкати песком...

Да би им се што више наругао и изазивао Маноло није престајао да натеже воду из чутуре и једном им је чак довикнуо:

— Ко је жеда? Видите! Пустиња... — и он окрену чутуру из које истече вода у усидани песак.

То је било преврше. Задавиће га својим рукама! Када је ноћ пала он се опружи иза једног кактуса да отпочне а они наставише да га гоне. Већ потпуно изнемогли, пузали су изрављених руку, црног исплаженог језика, изгребани хиљадама кактусових иглица, само са једном мишљу... о чутури пуној воде.

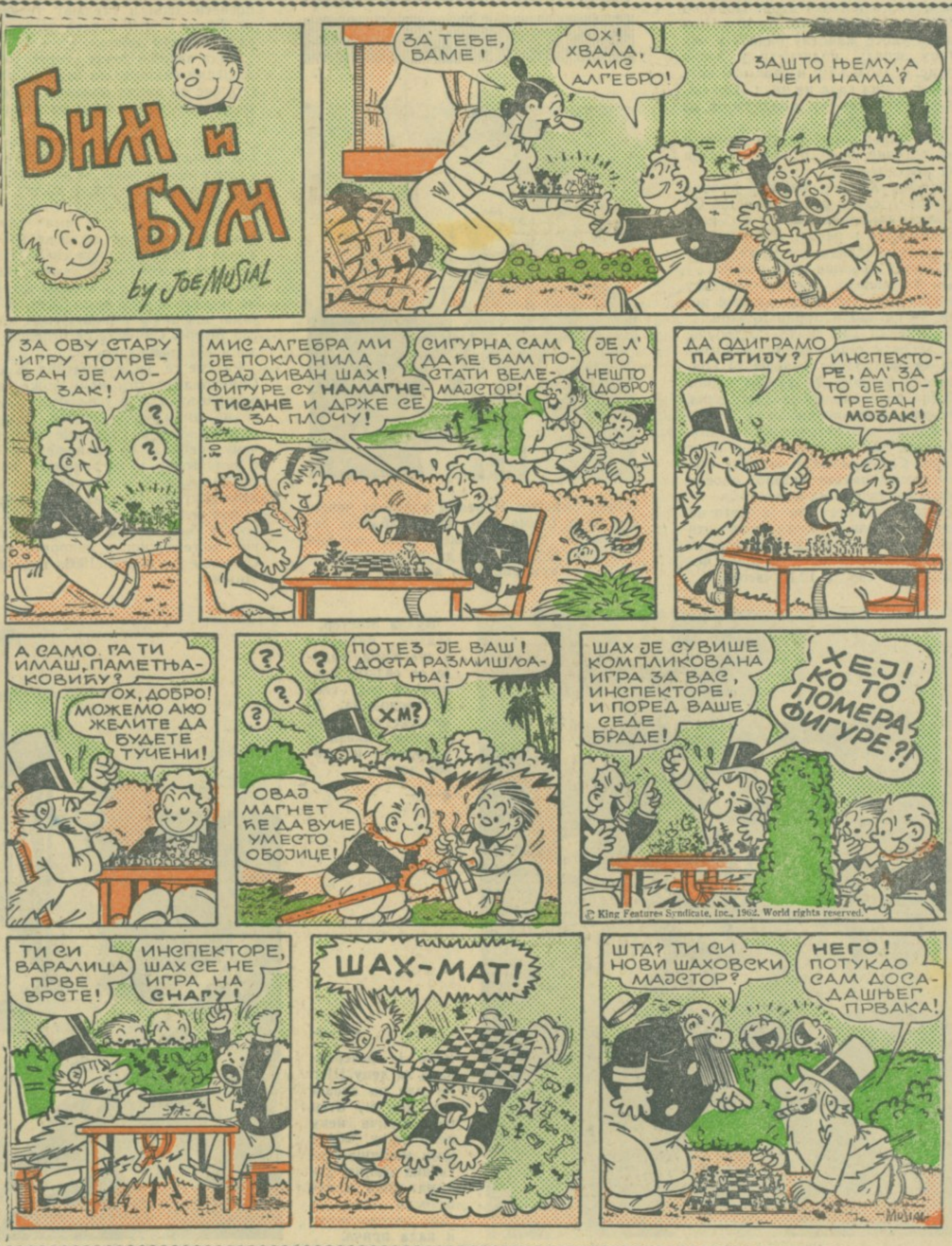
У зору кад су их поштањска кола за Томбстон наша крај пута до кога их је Маноло ипак извео, ни Берклеј ни Додс али ни он сам — нису више имали снаге. Његов трик са празном чутуром извео их је из усидане пустиње у — живот.

БИЈКЕ СТАРЕ 300 МИЛИОНА ГОДИНА

Интересантна збирка биљака налази се у Ботаничком институту „В. Комаров“ при Академији наука СССР. Ову збирку су послали са Шпиц бергена научни сарадници Института и кандидати биолошких наука Л. Буданцев и И. Свешникова, који су та мо боравили као чланови научне експедиције.

Лењинградски научници су у угљеним коповима сакупили разне врсте минерала са отисцима биљака које су постојале пре 50—300 милиона година. Укупно је прикупљено преко 800 разних биљака.

ГЊУРАЦ НА ТРИ НОГЕ

Инжењери једног енглеског друштва за минерална уља, новог робота помоћу кога ће истраживати погодна места за бушење нафте на морском дну називају „мистер Мобот“. Он има четири руке, три ноге и два ока у виду телевизијских камера. Апарат може да обави готово сваки посао под водом који би иначе морали људи. Само, он достиже и много веће дубине. Способности „мистер Мобот“ могле би се још и даље проширити: он би умео да сеје, негује и жање полводне биљке као и да помаже при подизању потонулих бродова.

НАЈВАЖНИЈИ МОМЕНАТ

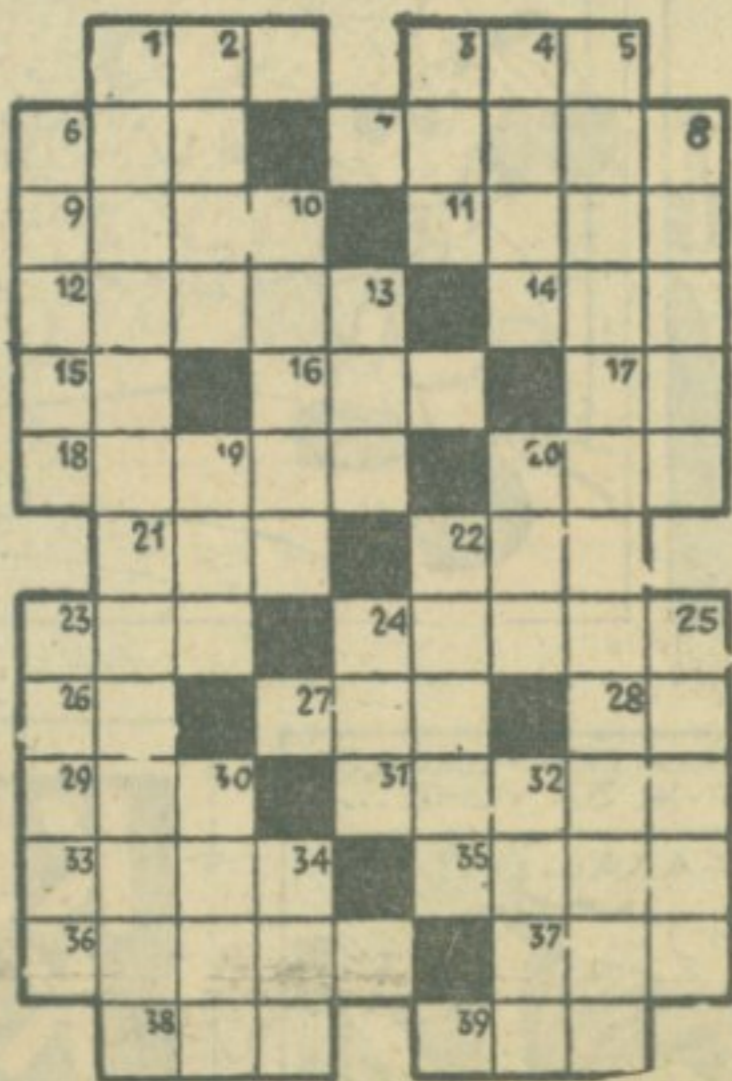
У постанку и развоју значавања бројева најважнији момент је појава позиционог система, што значи да бројна ознака има месну вредност и да је један одређени број узет за основу система. Истичу се три средишта где су се развили позициони системи: Асиро-Вавилонија (шездесетни систем са осномом 60); централна Америка (народ Маја, двадесетни систем са осномом 20); Индија (десетни систем са осномом 10). Од свих позиционих система најчешћи је десетни, чије се покло доводи у везу са бројем прстију на рукама, односно са извођењем најелементарнијих рачунских операција помоћу руку.

Не зна се сигурно када се

десетни систем појавио у Индији и да ли је заиста индијског порекла. Сматра се да је настао у Индији током четвртог и петог века и да се после ширио према истоку у Азији и на запад, преко Арапа, у Европи. Године 1881. пронађен је у Баксали, северозападној Индији, један писани споменик, познат под именом „Рачуница из Баксали“, који садржи девет цифара и нулу у облику тачке. Мисли се да тај споменик потиче из епохе од VII до X века и да представља препис једног оригинала с почетка наше ере. Познат је и „Гвалиор спис“ из IX века који садржи такође девет цифара и нулу у облику кружића.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) свеска; 3) аустралијска птица тркачица; 6) пољопривредна алатка; 7) почетак трке; 9) језеро у Етиопији; 11) врста жуто боје; 12) место у Бони Которској; 14) француски књижевник („Јадници“); 15) дршка на виолини; 16) покрајина на Сицилији; 17) хемиски знак за илинијум; 18) смучарски прибор; 20) врста инсекта; 21) стара мера за тежину; 22) башта; 23) врста илоснице; 24) врста бојног отрова; 26) хемиски знак за седење; 27) дуг временски период; 28) хемиски знак за алуминијум; 29) похвална песма; 31) име списатељице Кристи; 33) крпа; 35) река у СССР; 36) једна од САД; 37) папагај; 38) узвик нестрпљења; 39) лична заменица.

Усправно: 1) врста драмског дела; 2) мембрана; 3) узвик; 4) врста подумајуна; 5) роман Анте Ковачића; 6) митолошка река подземља; 8) део електричних кола; 10) дрворед; 13) лична заменица; 19) летовалиште у близини Опатије; 20) право време (лат); 22) влажност; 23) река у

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) куб; 4) грм; 7) Умар; 9) алдр; 10) пара; 11) рина; 12) арсен; 14) Шкотска; 16) Стане; 17) Арг; 19) ту; 20) Ант; 22) но; 23) око; 25) даска; 27) Атланта; 30) Волар; 32) Арад; 34) Куба; 36) лала; 37) ајај; 38) Инд; 39) ара.

Усправно: 1) Кула; 2) ума; 3) барака; 4) Глинка; 5) Рим; 6) мрак; 8) Гарона; 9) Арес; 13) Стендал; 14) штука; 15) Арика; 16) сто; 18) Гоа; 21) Танака; 24) Отвалд; 26) струја; 28) Лола; 29) Мали; 31) Маја; 33) ран; 35) Вар.

ПИНГВИН КОД ЉУДИ

Кад бисте нашли неко ја је шта бисте урадили с њим?

Можда исто што је учи нио и Џо Беази, чувар акваријума на пацифичкој обали. Он га је једноставно понео и ставио на најтоплије место — у ложоницу — где се после два дана излегло птиче прекривено паперјем. Припадало је роду пингвина, званих крештави. Џо се побринуо о исхрани; спремао је кашу од

малих риба и зрнеља жита, и томе додавао аеромицин.

Птиче је расло и увек пратило Џоа. Постепено се толико навикло на њега да није хтело да остане са својом сабраћом где га је одвео. Зато га је Џо чешће водио на обалу и најзад оставио а он с времена на време одлазио да га види. Радо су се заједно купали и после тога се пингвин задовољно превртао по трави.

ПИНГВИН НЕ ДОПУШТА ДА ЊЕГОВ ГОСПОДАР ЧИТА НОВИНЕ КАД ЈЕ ОН ТУ — ЖЕЛИ ДА МУ СЕ ПОСВЕТИ ПУНА ПАЖЊА.

НАУКА НИЈЕ ПРЕДВИДЕЛА ВЕШТАЧКУ ИСХРАНУ ЗА ОВУ ВРСТУ ПИНГВИНА. ПА ЈЕ ЏО ПОСТАО НОВАТОР.

КРЕШТАВИ ПИНГВИН ГОТОВО ЦЕЛЕ ПРВЕ ГОДИНЕ ЈЕДЕ СВАКИХ 20 МИНУТА. ЗАТО ЈЕ ЏО МОРАО СВЕДА ДА ГА НОСИ СА СОВОМ.

У ШЕТЊИ

КАКО КОМЕ

У првом сусрету француског фудбалског такмичења за куп у Дижону догодиле су се неке занимљивости: аматери „Бланци Монсоа“ елиминисали су професионални клуб Грензбл. Ипак су победници прешли горе од побеђених — приход од улазница износио је 3860 франака а од тога је првима припао само 68 франака. Пошто су се појавили без лопте мрзали су још да плате 30 франака казне и та-

ко им је победа над Грензблом донела свега 39 франака. Једино је голман „Бланци

Монсоа“ видео неку вајдицу — пре почетка утакмице кљадно се са својим противницима да га неће надјачати. И успео је. После резултата 1:0 наплатио је 100 франака.

Гангстери-лексикографи

У Сједињеним Америчким Државама припрема се ново издање великог „речника криминалаца“ где ће бити скупљена сва филолошка „ремек-дела“ подземног света. Лопови и гангсте-

ри с дугогодишњим „радним стажом“ и познате убице у једном од америчких затвора у зноју лица свога баве се послом на који нису навикли: састављају речник.

НАПРАВИ САМ

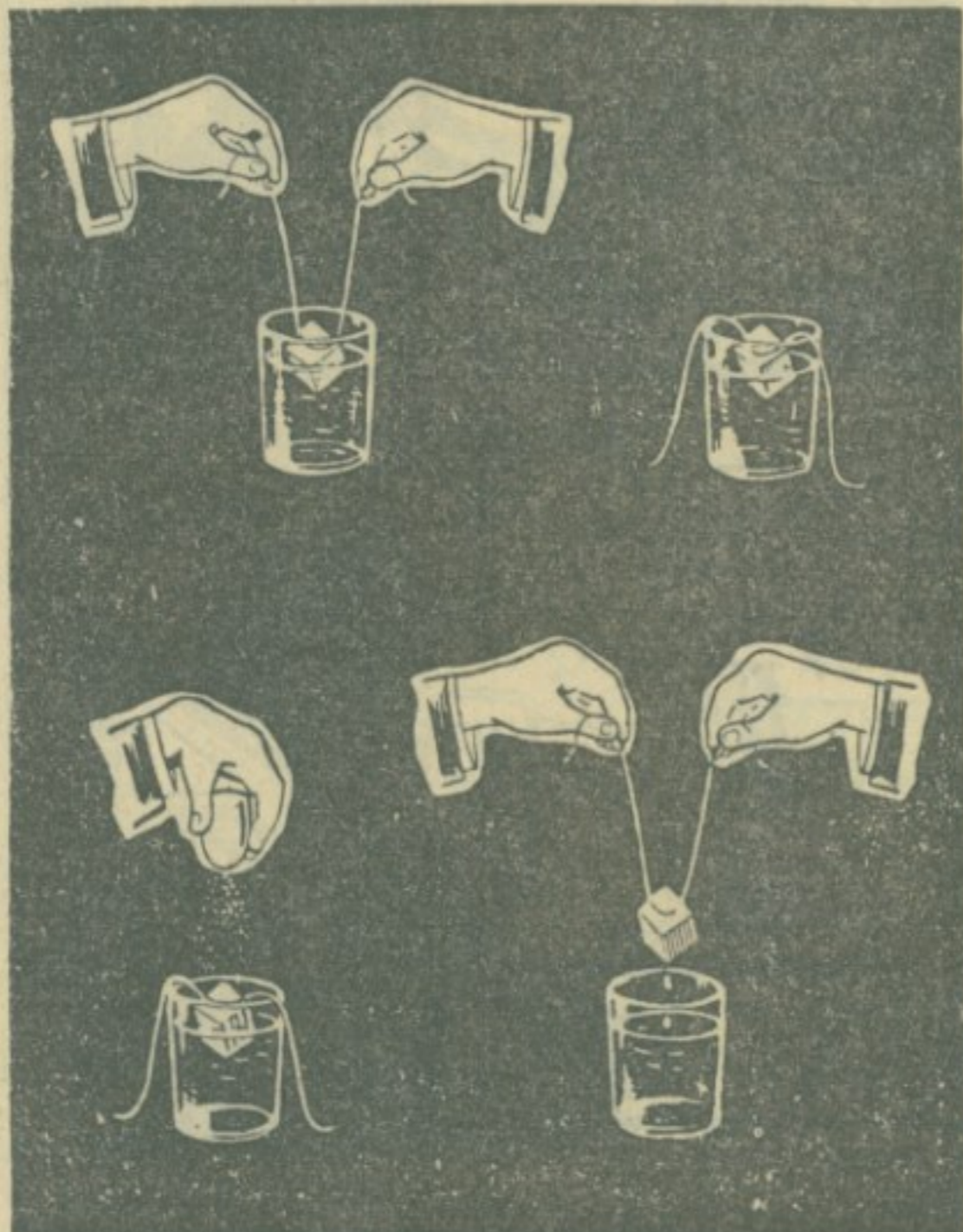
Како избући коцку леда

Да би се извео овај трик уопште није потребна вештина и хитрост прстију. Треба се само сетити неких података из физике. Којих, погодите сами кад овај мали савет прочитате до краја.

Спустите у чашу воде коцкицу или комадић леда. Затим предложите вашем другу да извуче лед из чаше по мекну обичног парчета коцка, као што је то показало на нашем цртежу у горњем левом углу. Пустите га да се помучи. На крају он ће вам рећи да је задатак који сте му дали тежак и да га не може извршити. То је прилика да му замерите што своје знање из физике не уме и практично да примени. Уместо њега, коцкицу леда извадите ви и то на следећи начин:

Пажљиво спустите коцку одозго на коцкицу леда. Затим лед и коцка поспите обичном кухињском сољу. Причекајте мало а затим извучите коцка и истовремено ћете с њим извући и коцкицу леда која се заледила за коцка. Једноставно, зар не?

Ако ипак ни ви не знате због чега се то догодило замолите за објашњење свог наставника физике.

СКИНИТЕ ПАПИР

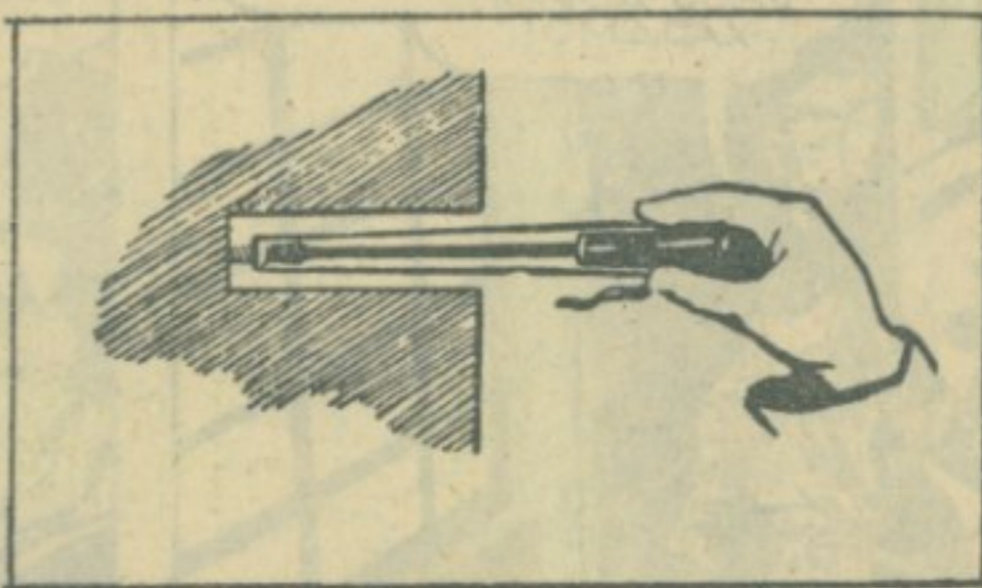
Двадесетинарку или педесетинарку углавите по-ребарке у пукотину на старом кухињском столу или у нарочито за то направљен процеп у некој већој даичици. Затим пажљиво ставите на новчић кратко и уско парче хартије, а затим и новчић и хартију поклопите чашом (као што видите на цртежу).

Предложите свом пријатељу да покуша с новчића да скине хартију али не додирујући чашу. Упорите га да није дозвољено лупати по столу или сто ма на који начин померати. Ако се он не досети, покажите му како се то може учинити.

Провуците неколико пута чешаљ кроз косу (коса мора да буде сасвим сува) а затим

га брзо принесите боку чаше. Статички електрицитет који се накупио у чешљу учиниће своје: хартија ће да „скочи“ са новчића.

Мало лукавство

Комад канала или удвостручен коцка који ћете обавити и заузети испод главе експра-завртња помоћи ће вам

да тај завртњ ушрафите чак и на тешко приступачна места.

Јесће ли ветчица...

... бриљант је брушени дијамант али тако да је горе раван а стране су обрађене у ситне геометријске површине — фацете — чи

ји је број увек дељив са 8 (24, 32, 56) и оне се завршавају у купу. Амерички бриљант има 72 и више фацета а сматра се да је бољи уколико их је више јер је преламање светлости веће.

...један затвореник у Дахау остао је у животу иако му је температура тела била пала до 25 Целзијусових степени.

... први пут је „Хамлет“ приказан у Југославији у Народном позоришту у Београду 29. децембра 1884. (односно 10. јануара 1885.)

када је данског краљевина играо Милош Цетић чија је „узурканост“ душе расла у истој сразмери као што су расли и драмски заплети и расплети.

... човеку није потребно више витамина на хладноћи. У поларним експедицијама људи се осећају добро иако узимају сасвим мале количине аскорбинске киселине.

... атлете после тешких вежби или напорне трке могу без штете поднети кратко време и

високу температуру од 42,2 Целзијусова степена.

... „Јабудово језеро“, први балет Петра Чајковског први пут је изведен у Великом театру у Москви марта 1877. године али — без икаквог успеха.

... Бетовен је умро 1827. године од водене болести која се појави-

ла као последица тешког запаљења плућа.

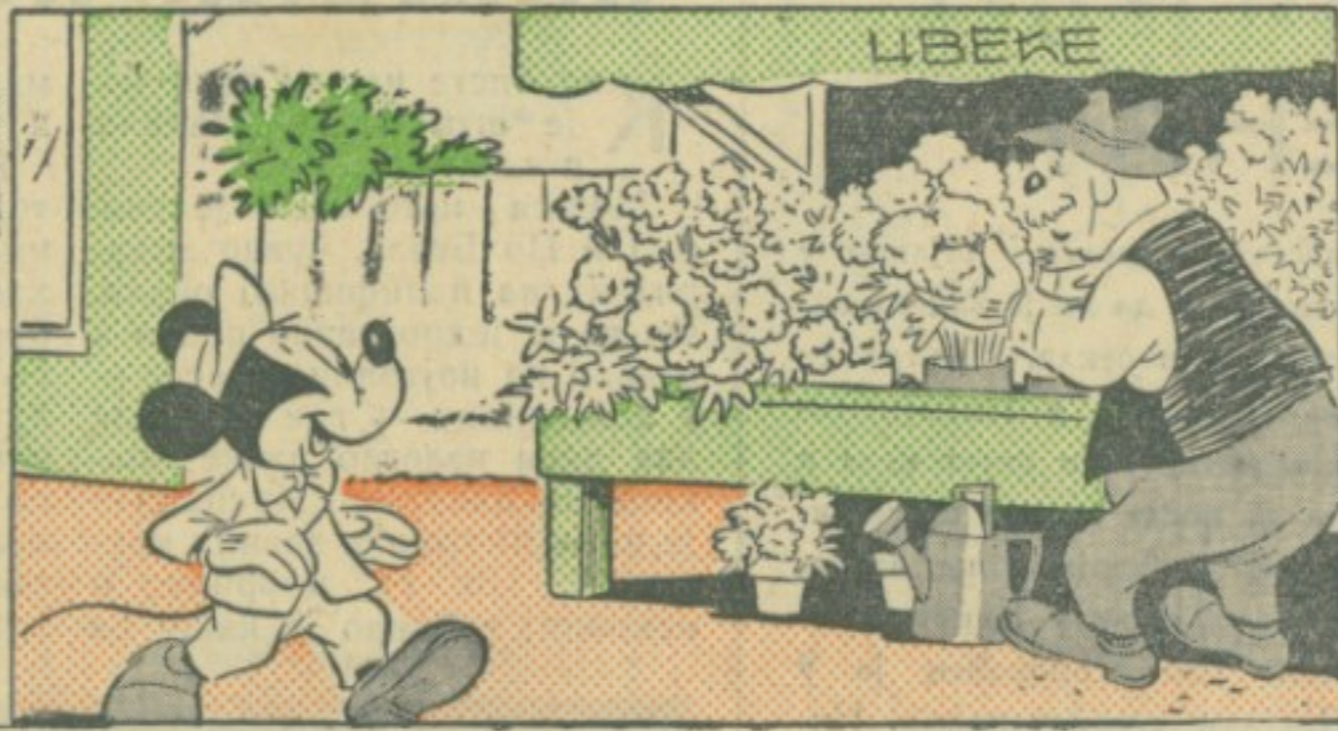
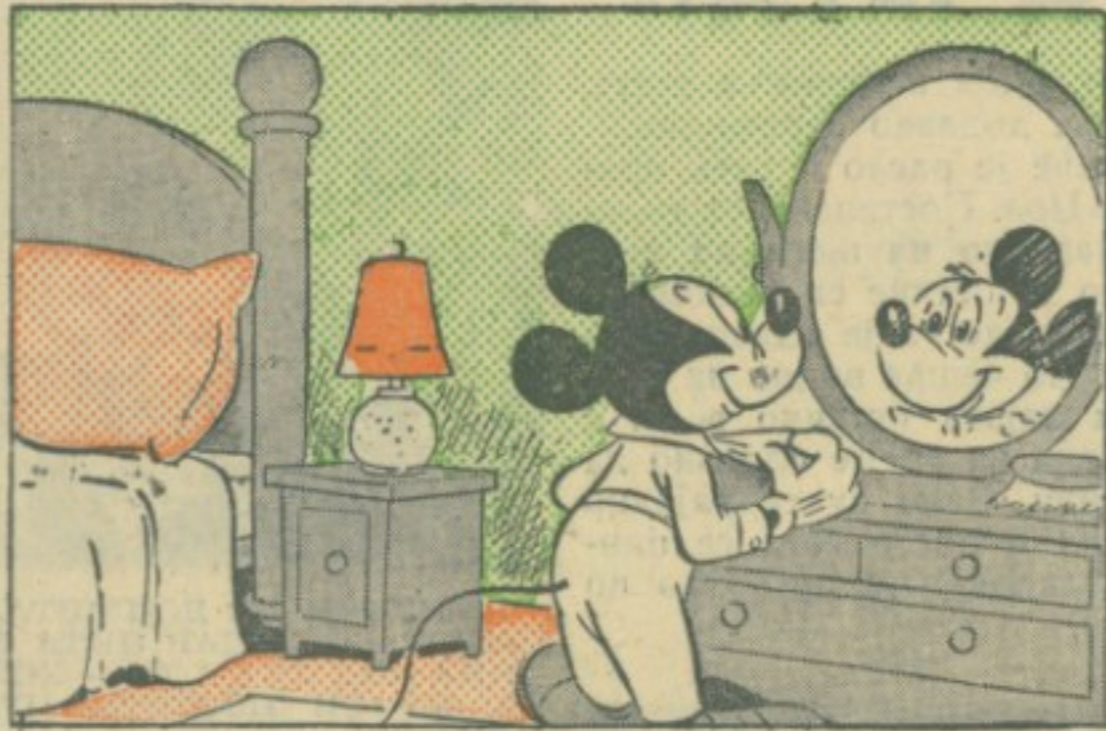
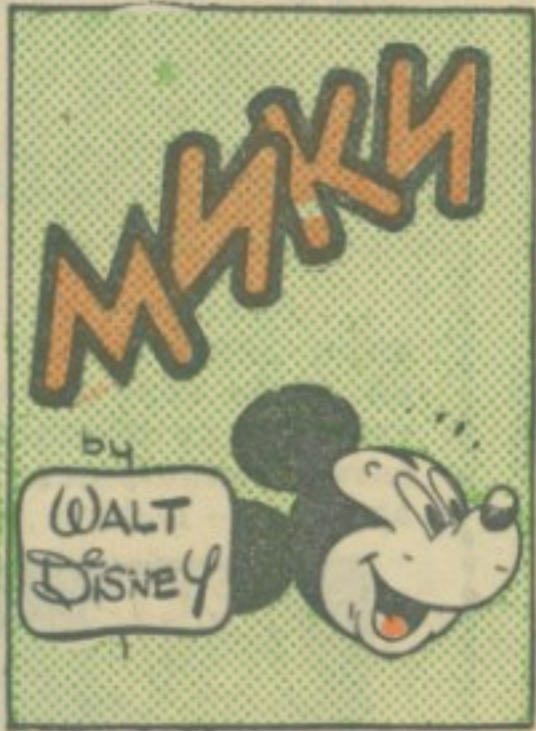
... чланови једног верског реда на Аљасци носе имена: Мудрост, Знање, Вера, Љубав и слична. Обично иду боси и сасвим се лако облаче иако је тамо температура сасвим ниска. Они само понекад дрхћу али не осећају бол нити промрзавају. То се приписује прилагођавању организма различитим климатским условима.

... четрдесет две серпентине од Котора ка Цетињу, један од најинтересантнијих алпских

путева у Европи, рађен је од 1879—1884. по пројекту инжењера Јосипа Сладе, Трогиранина.

... ткањина брукат од тешке свиле и сребрних златних нити први пут је изаткана у Кини 238. године. Преко Персије стигла је у Европу у 12. или 13. веку.

ЦИОНАЦИ

Ква-Ква!

Увећује Паја Патак

ПРЕ ЋЕ СТИВИ

Паја шетао с једним пријатељем кад из среће неки странац и запита где се налази Опера.

— Ту, близу, стићи ћете за пет минута.

Кад је човек отишао пријатељ зачуђено упи та Пају:

— Што си му рекао да има свега 5 минута, кад и сам знаш да треба више од четврт часа брзог хода.

— Било ми је жао, изгледао је тако уморан.

НИСУ БЛИЗНАЦИ

Гаја и Влаја се играју испред куће. Један пролазник их гледа и каже:

— Како личите, сигурно сте близнаци?

— Нисмо — одговорише они углас.

— Како нисте? — чу ди се пролазник — Колико ти имаш година?

— пита Влају.

— Исто колико и он — одговори Влаја.

Пролазнику се учини да су неучтиви и хтеде већ бесан да их изгди кад се појави Паја Патак.

— Немојте се чудити, господине, они су тројке, али је трећи у кући.